

Resultaten van een raadpleging over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals, SDG's)

Oktober 2026

POPULYTICS

What would you do?

Colofon

Deze raadpleging is uitgevoerd door Populytics, in opdracht van de Nederlandse overheid.

Auteurs

Jetske Mulder (jetske@populytics.nl)
Rosa Vroom (rosa@populytics.nl)
Annamarie de Ruijter (annamarie@populytics.nl)

Datum

Oktober 2026

Versie

Definitief

Contact

Populytics B.V.
Strawinskylaan 339
1077 XX Amsterdam
info@populytics.nl
www.populytics.nl

Inhoudsopgave

	Samenvatting	Een samenvatting van de belangrijkste bevindingen.
1	Aanleiding, opzet en respons	Hoe zag de raadpleging er globaal uit? Wie hebben er meegedaan?
2	Kennis over en belang van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen	Wat weten Nederlanders over de doelen? En hoe belangrijk vinden ze het dat de overheid zich ervoor inzet?
3	Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen	Welke doelen kiezen Nederlanders vaker als meest belangrijk en welke als minst belangrijk? En waarom?
4	Clusteranalyse	Welke groepen zijn er te onderscheiden die andere keuzes maken?
5	Post 2030	Stel, de doelen worden niet gehaald in 2030. Aan welke aanpak geven Nederlanders de voorkeur?
6	Over de raadpleging	Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?
7	Methodologie	Hoe is de raadpleging tot stand gekomen? Hoe zijn de data geanalyseerd?
8	Bijlagen	Aanvullende analyses

Samenvatting

- Een samenvatting van de belangrijkste bevindingen

Aanleiding, opzet en respons

- Om in 2030 een betere wereld te bouwen, zijn de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (oftewel Sustainable Development Goals, SDG's) ontwikkeld. In 2015 hebben alle 193 landen die lid zijn van de Verenigde Naties (VN) de Duurzame Ontwikkelingsdoelen aangenomen, met als doel ze in 2030 te halen. Ook Nederland heeft dit gedaan. Nederlandse overheden, bedrijven en goede doelen werken samen om in het binnenland en in het buitenland deze doelen te bereiken. Maar als Nederland op de huidige manier doorgaat, worden in 2030 niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen bereikt.
- Nederland presenteert iedere vijf jaar een voortgangsrapportage aan de VN. Dit is de Vrijwillige Nationale Rapportage (VNR) waarin landen laten zien hoe ze op weg zijn om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen. Dit rapport wordt opgesteld op basis van input uit de samenleving en de Rijksoverheid. De VNR wordt vervolgens gepresenteerd bij de VN in New York. Nederland is in 2027 aan de beurt.
- De Nederlandse overheid gebruikt de resultaten van deze raadpleging bij het schrijven van de VNR in 2027. De overheid gebruikt de uitkomsten van deze raadpleging ook voor gesprekken over een mogelijk vervolg op de SDG-agenda, die in 2030 afloopt.
- Deze raadpleging is uitgevoerd door Populytics, in opdracht van de Nederlandse overheid.
- In dit rapport staan twee onderzoeksvragen centraal:
 - *Hoe prioriteren Nederlanders de Duurzame Ontwikkelingsdoelen?*
 - *Hoe belangrijk vinden inwoners het dat de overheid werkt aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, nu en na 2030?*
- In totaal hebben **1.279** mensen meegedaan aan deze raadpleging, via een panel. Deze groep levert representatieve uitkomsten op voor de Nederlandse bevolking op de kenmerken leeftijd, gender en opleiding. Deelnemers zijn **positief** over de raadpleging; ze beoordelen het onderzoek gemiddeld met een rapportcijfer **7,2**.

Hoe belangrijk vinden inwoners het dat de overheid zich inzet om de doelen te halen?

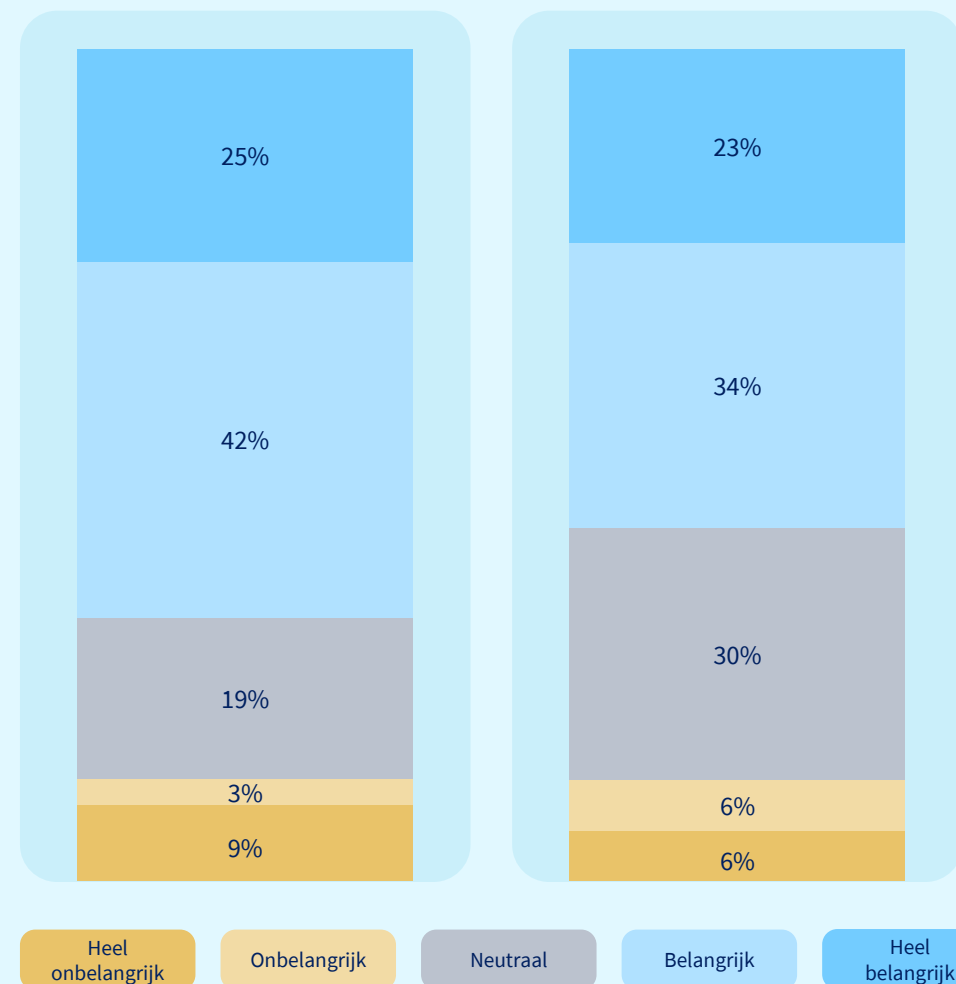
De figuur hiernaast laat zien hoeveel procent van de deelnemers het belangrijk vindt dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland en in andere landen. Deze uitkomsten zijn representatief voor Nederland op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding.

- *Hoe belangrijk vinden inwoners het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de doelen te halen in Nederland en in andere landen?* Een meerderheid van de Nederlanders vindt het (heel) belangrijk dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland. Het aandeel Nederlanders dat het (heel) belangrijk vindt dat de Nederlandse overheid zich inzet om de doelen te halen in andere landen, is iets lager. Maar nog steeds vindt meer dan de helft van de Nederlanders dit (heel) belangrijk.
- *Hoeveel weten deelnemers over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen?* Aan deelnemers is ook gevraagd hoeveel zij wisten van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen voor aanvang van de raadpleging. Ongeveer de helft van de inwoners gaf aan (heel) weinig te weten over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen...

... in Nederland?

... in andere landen?

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Hoe prioriteren Nederlanders de Duurzame Ontwikkelingsdoelen?

- De figuur hiernaast is een voorbeeld van hoe het inhoudelijke deel van de raadpleging eruitzag voor deelnemers. Dit zijn de Best-Worst-Scaling (BWS) keuzetaken. De BWS-methode is een wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksmethode waarmee deelnemers prioriteiten aangeven door steeds het belangrijkste en minst belangrijke doel te kiezen uit een reeks opties. Hierdoor worden de voorkeuren van deelnemers en de onderlinge prioritering van de doelen in kaart gebracht. Iedere deelnemer kreeg 12 BWS-keuzetaken met 6 doelen. Daaruit moesten ze twee doelen kiezen: het doel waar de overheid volgens hen het meest aan moet doen en het doel waar de overheid volgens hen het minst aan moet doen. Ze konden hun antwoorden vervolgens motiveren.
- Er zijn 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen, die voor deze raadpleging zijn onderverdeeld in 24 subdoelen:
 - Zorgen dat armoede wordt voorkomen
 - Zorgen voor genoeg goed eten
 - Zorgen voor landbouw die niet schadelijk is voor het milieu
 - Zorgen voor goede gezondheidszorg
 - Zorgen voor goed onderwijs
 - Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen
 - Zorgen voor genoeg schoon water
 - Zorgen voor betaalbare energie die niet schadelijk is voor het milieu
 - Zorgen voor een sterke economie
 - Zorgen dat iedereen die dat wil goed werk heeft
 - Zorgen voor goede wegen, bruggen en treinsporen
 - Zorgen dat bedrijven spullen maken op een manier die niet schadelijk is voor het milieu
 - Zorgen voor vrede en veiligheid
 - Zorgen dat er nieuwe producten en diensten worden ontwikkeld
 - Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor iedereen
 - Zorgen dat de economie in de toekomst blijft groeien
 - Zorgen voor genoeg goede en betaalbare woningen
 - Zorgen dat inwoners veilig en prettig kunnen leven
 - Zorgen voor minder afval en zuinig gebruik van grondstoffen
 - Zorgen dat klimaatverandering wordt tegengegaan
 - Zorgen dat vissen en andere dieren goed kunnen leven in de zee
 - Zorgen dat dieren en planten die op land leven daar goed kunnen leven
 - Zorgen voor een betrouwbare overheid
 - Zorgen voor samenwerking om alle 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen

In 2030 moet Nederland de Duurzame Ontwikkelingsdoelen halen. Wat vind jij belangrijk?

Vraag 9 van 12

Hieronder staan zes doelen die de overheid in Nederland wil halen. Kies het doel waar de overheid volgens jou het meest aan moet doen. En kies het doel waar de overheid volgens jou het minst aan moet doen.

Klik op een doel voor meer informatie

- > [Zorgen voor landbouw die niet schadelijk is voor het milieu](#)
- > [Zorgen voor goed onderwijs](#)
- > [Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen](#)
- > [Zorgen voor genoeg schoon water](#)
- > [Zorgen voor betaalbare energie die niet schadelijk is voor het milieu](#)
- > [Zorgen voor een betrouwbare overheid](#)

Aan welk van deze doelen moet de overheid volgens jou het meest doen?* (1/4)

Selecteer ▼

Kan je toelichten waarom je vindt dat de overheid het meest moet doen aan dit doel? (2/4)

Aan welk van deze doelen moet de overheid volgens jou het minst doen?* (3/4)

Selecteer ▼

Kan je toelichten waarom je vindt dat de overheid het minst moet doen aan dit doel? (4/4)

Volgende →

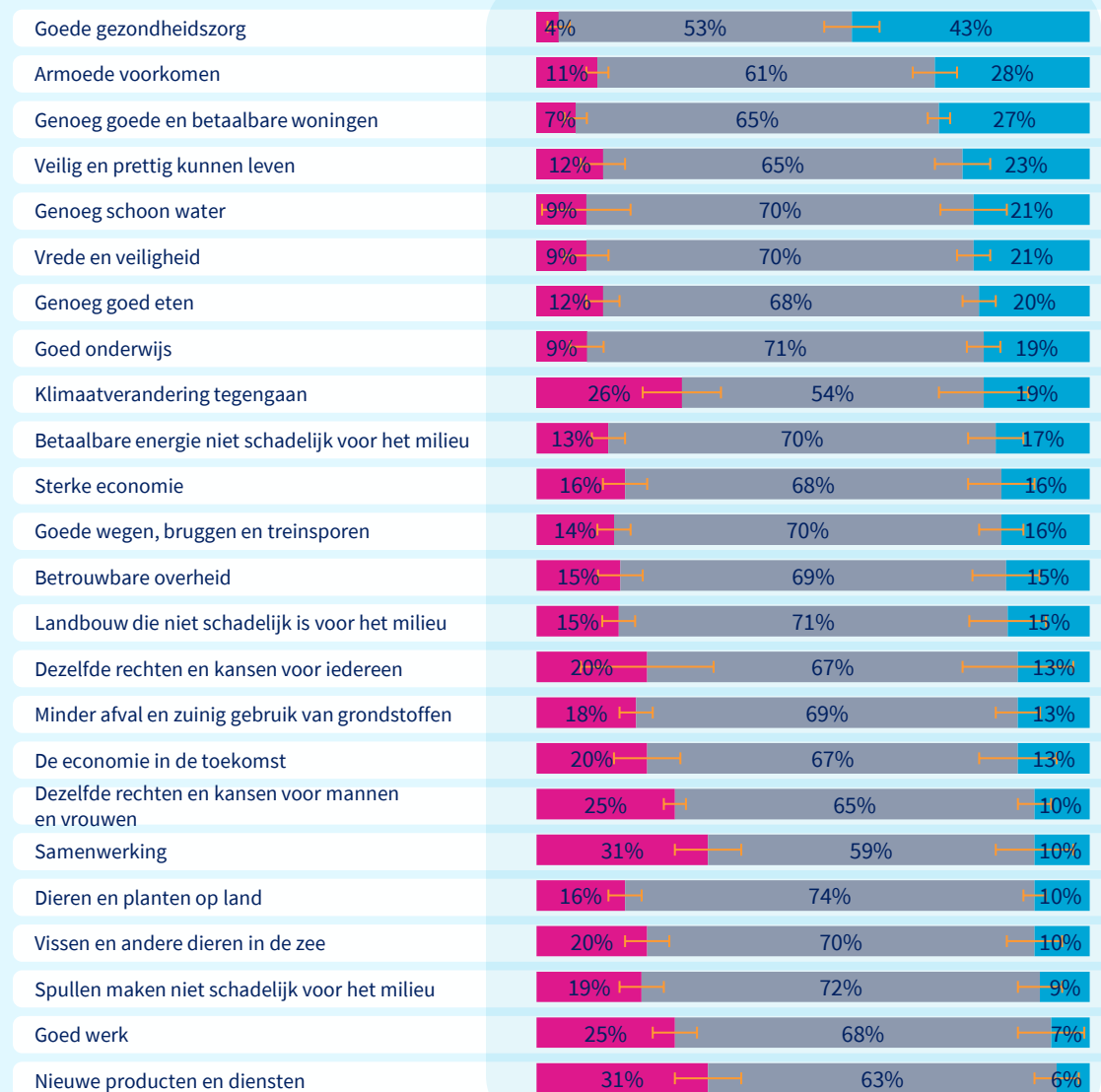

Hoe prioriteren Nederlanders de Duurzame Ontwikkelingsdoelen?

De figuur hiernaast laat zien hoe vaak de 24 doelen worden gekozen als meest belangrijk, als minst belangrijk en hoe vaak ze niet gekozen worden. Deze uitkomsten zijn representatief voor Nederland op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding.

- *Welke doelen kiezen deelnemers vaker als meest belangrijk?* Er is één doel dat in bijna de helft van de gevallen door deelnemers gekozen wordt als meest belangrijk: *goede gezondheidszorg*. Als motivatie hiervoor noemen deelnemers voornamelijk dat dit nu niet goed geregeld is in Nederland, terwijl dit wel een eerste levensbehoefte is. Ook andere doelen die volgens Nederlanders een eerste levensbehoefte zijn, worden vaker gekozen als meest belangrijk: *armoede voorkomen*, *genoeg goede en betaalbare woningen*, *veilig en prettig kunnen leven*, *genoeg schoon water*, *vrede en veiligheid* en *genoeg goed eten*.
- *Welke doelen kiezen deelnemers vaker als minst belangrijk?* Twee doelen worden in bijna een derde van de gevallen als minst belangrijk gekozen: *nieuwe producten en diensten* en *samenwerking*. Deelnemers geven hiervoor als reden dat ze vinden dat dit al voldoende geregeld is, of dat ze andere zaken belangrijker vinden. Deze doelen zijn voor hen geen basisbehoefte en ook geen taak van de overheid. Daarnaast zijn er drie doelen die in ongeveer een kwart van de gevallen worden gekozen als minst belangrijk: *klimaatverandering tegengaan*, *dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen* en *goed werk*.
- *Over welke doelen is minder consensus?* Voor bijna alle doelen die vaak worden gekozen als meest belangrijk, geldt dat ze tegelijkertijd minder worden gekozen als minst belangrijk. Maar voor een aantal doelen geldt deze relatie niet. Dit zijn doelen waar minder consensus over is. Dit is het meest duidelijk bij het doel *klimaatverandering tegengaan*, dat in een kwart van de gevallen gekozen wordt als minst belangrijk, en in een vijfde van de gevallen als meest belangrijk.

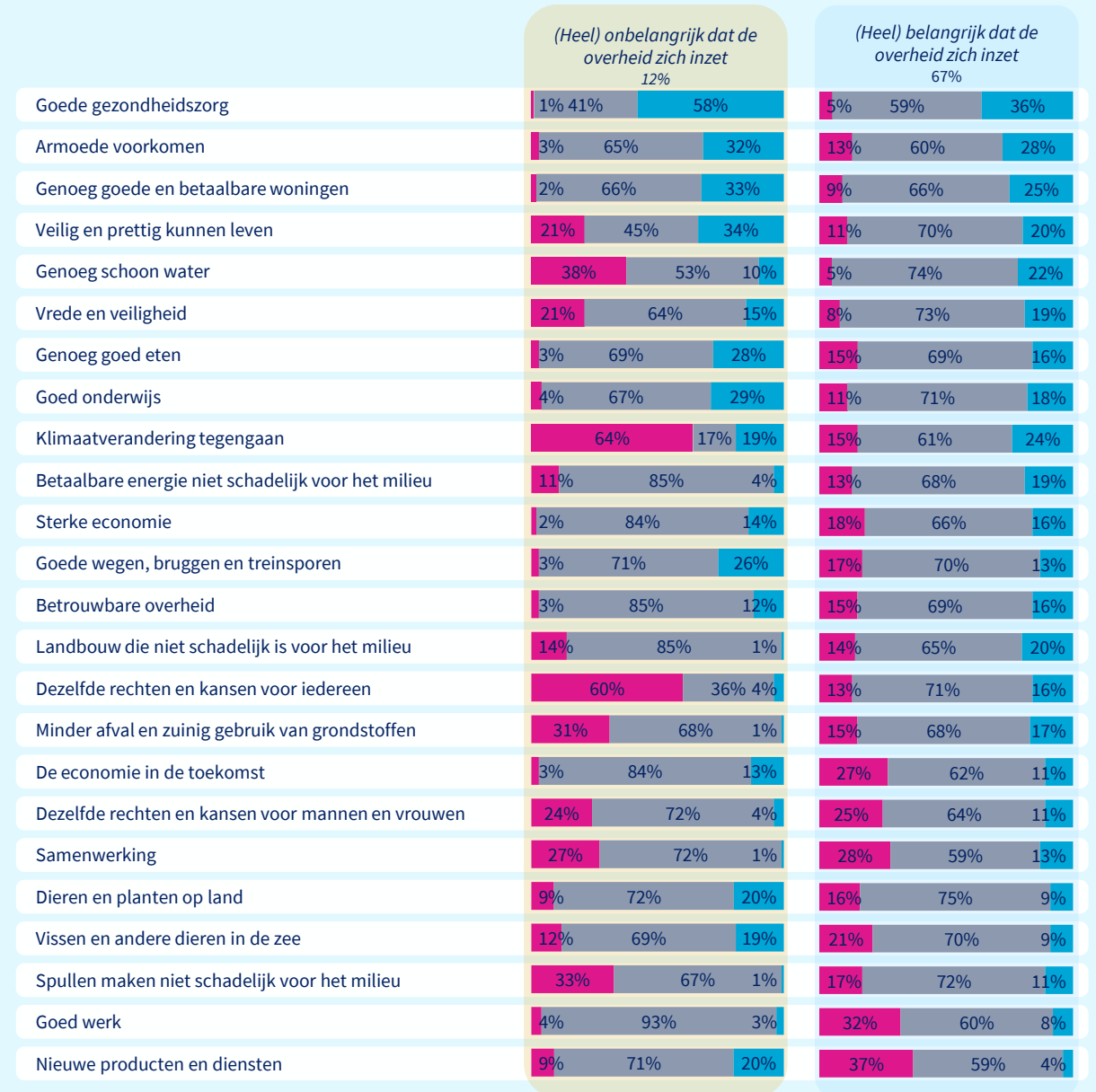
In Nederland de Duurzame Ontwikkelingsdoelen halen. Wat vind jij belangrijk?

Hoe hangt prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen samen met hoe belangrijk Nederlanders inzet van de overheid vinden?

De figuur hiernaast laat zien hoe vaak de doelen worden gekozen, uitgesplitst naar deelnemers die het (heel) onbelangrijk vinden dat de overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland en een groep die dit (heel) belangrijk vindt. De uitkomsten zijn representatief voor Nederland op gender, leeftijd en opleiding.

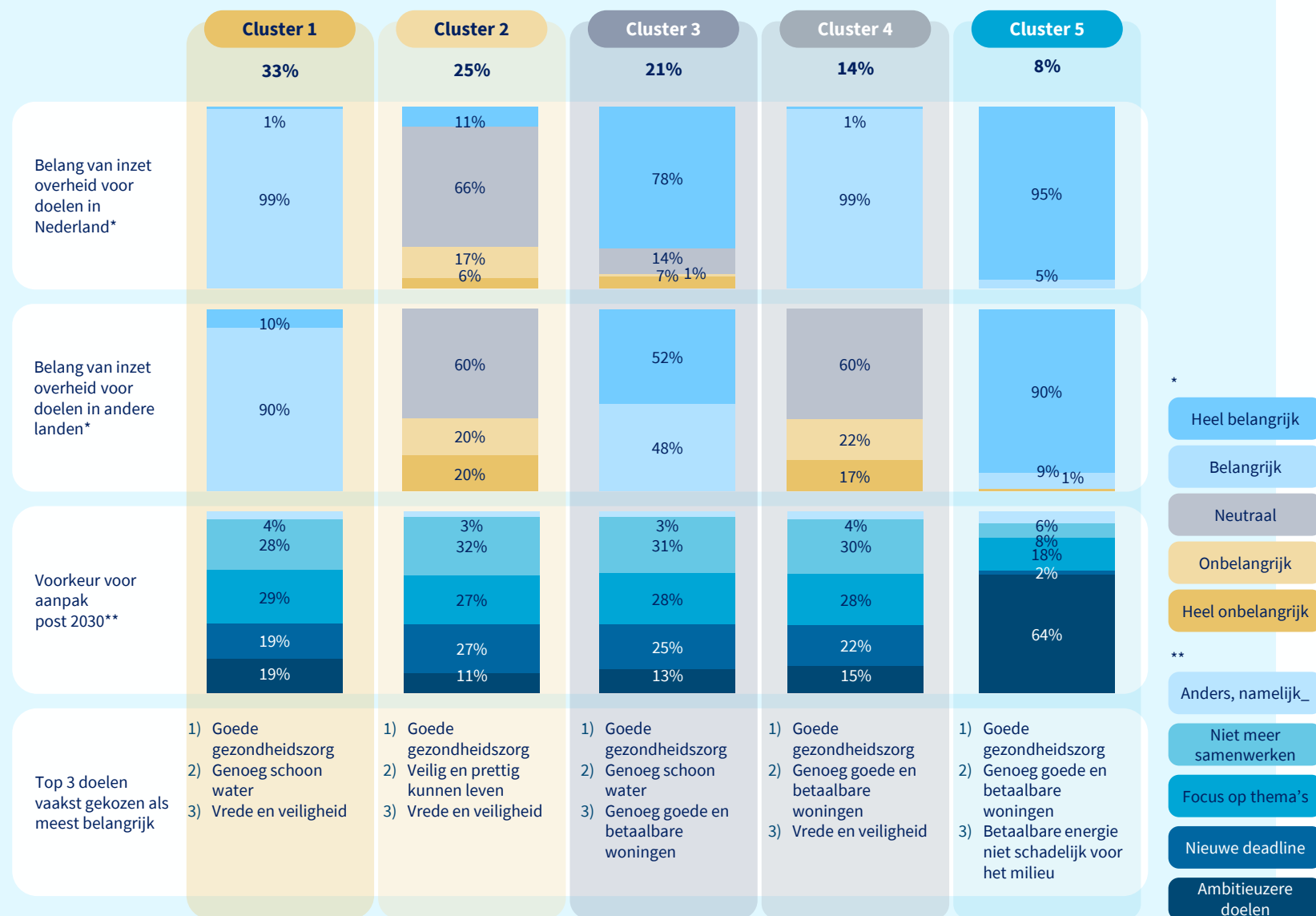
- Welke keuzes komen overeen tussen deelnemers die de inzet van de overheid wel en niet belangrijk vinden? Drie doelen worden vaker als meest belangrijk gekozen, onafhankelijk van hoe belangrijk ze het vinden dat de overheid zich inzet om de doelen te halen in Nederland. Namelijk: *goede gezondheidszorg*, *armoede voorkomen* en *genoeg goede en betaalbare woningen*.
- Waar verschillen keuzes van deelnemers, afhankelijk van hoe belangrijk ze de inzet van de overheid vinden? Deelnemers die inzet (heel) belangrijk vinden, kiezen naast deze drie doelen nog één doel vaker als meest belangrijk: *klimaatverandering tegengaan*. Deelnemers die inzet van de overheid (heel) onbelangrijk vinden, kiezen vaker als meest belangrijk: *veilig en prettig kunnen leven*, *genoeg goed eten*, *goed onderwijs* en *goede wegen, bruggen en treinsporen*. Twee doelen worden door deelnemers die inzet niet belangrijk vinden, vaker gekozen als minst belangrijk: *klimaatverandering tegengaan* en *dezelfde rechten en kansen voor iedereen*. Deelnemers die inzet wel belangrijk vinden, kiezen juist vaker als minst belangrijk: *nieuwe producten en diensten* en *goed werk*.

Welke groepen Nederlanders hebben vergelijkbare voorkeuren?

De figuur hiernaast laat de resultaten van de clusteranalyse (LKCA) zien. Dit is een statistische methode die groepen (clusters) deelnemers zoekt die vergelijkbare antwoorden geven. Ook sociaal-demografische kenmerken zijn meegenomen in deze analyse.

- *Waarom komen de clusters met elkaar overeen?* In alle clusters wordt één doel altijd het vaakst gekozen als meest belangrijk: *goede gezondheidszorg*.
- *Welke verschillende voorkeuren leven er in de vijf clusters?* *Cluster 1* vindt het belangrijk dat de overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland en andere landen. *Cluster 2* is er neutraal over of de overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen, of vindt dit onbelangrijk. Voor na 2030 raden deze deelnemers vooral aan om een nieuwe deadline te stellen, of niet meer samen te werken. In *Cluster 3* zitten vooral veel deelnemers die het (heel) belangrijk vinden dat de overheid zich inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. De deelnemers in *Cluster 4* vinden het vooral belangrijk dat de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in Nederland gehaald worden. *Cluster 5* vindt het bijna unaniem heel belangrijk dat de overheid zich inzet voor de doelen. Zij geven voor na 2030 de voorkeur aan het stellen van ambitieuzere doelen.

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

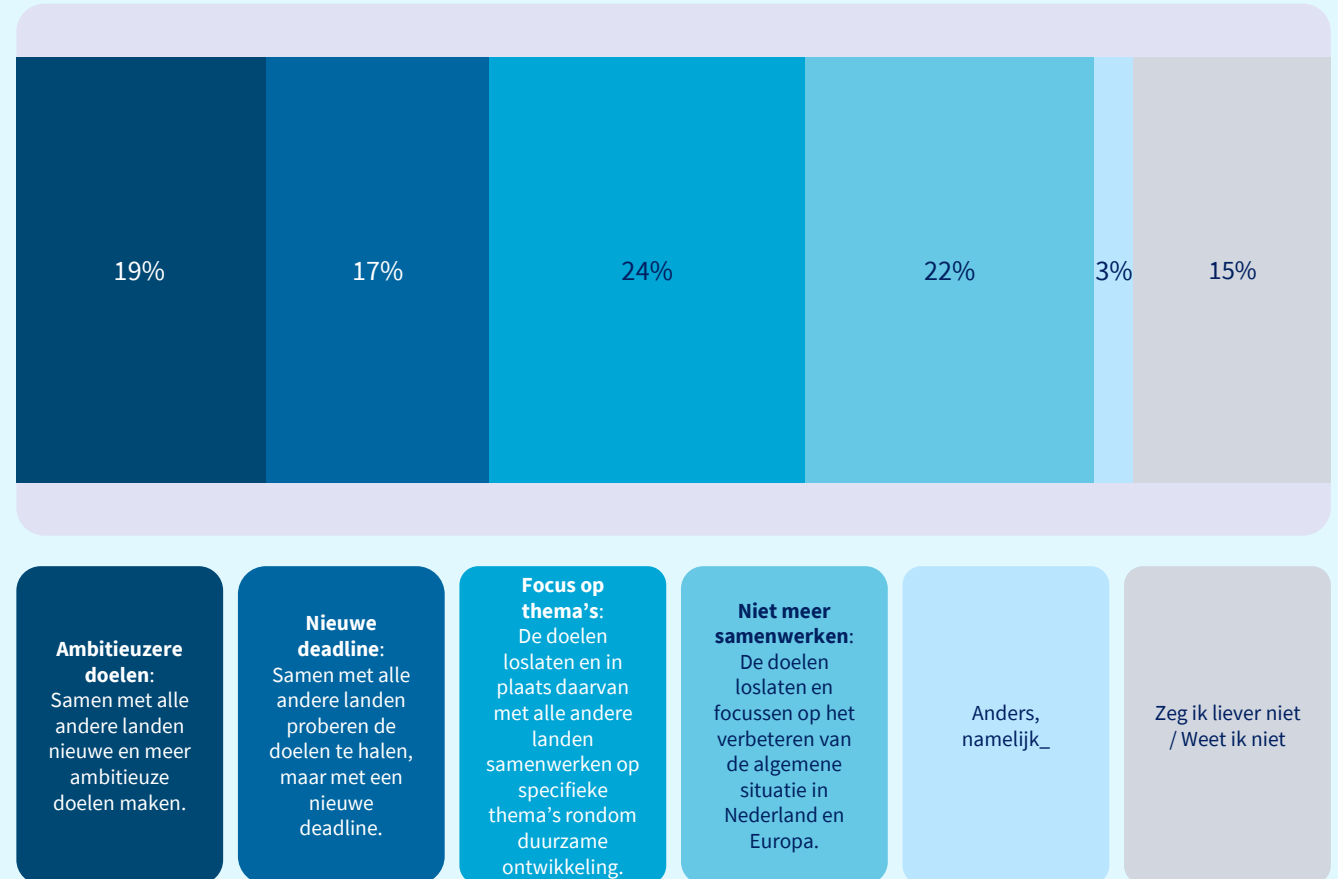
Welke voorkeuren hebben Nederlanders voor na 2030?

In de raadpleging is aan deelnemers gevraagd wat zij het meest belangrijk vinden dat de Nederlandse overheid moet doen, als de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in 2030 niet zijn gehaald. Er waren hierbij een aantal verschillende voorgestelde aanpakken. De figuur hiernaast laat zien hoeveel procent van de deelnemers deze verschillende aanpakken belangrijk vindt. Deze resultaten zijn representatief voor Nederland op gender, leeftijd en opleiding.

- *Hebben Nederlanders een voorkeur voor één aanpak?* Voorkeuren voor post 2030 zijn ongeveer gelijk verdeeld tussen de vier voorgestelde aanpakken en *zeg ik liever niet/weet ik niet*. Dit samen kan erop wijzen dat deelnemers weinig voorkeur hebben voor een aanpak voor na 2030.
- *Geven Nederlanders de voorkeur aan het loslaten van de doelen, of juist aan het voortzetten en ambitieuzer maken?* Twee van de voorgestelde aanpakken gaan uit van het voortzetten van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (*ambitieuze doelen* en *nieuwe deadline*). Samengenomen geeft een derde van de deelnemers hier de voorkeur aan. De andere twee voorgestelde aanpakken gaan uit van het loslaten van de doelen (*focus op thema's* of *niet meer samenwerken*). Hier geeft bijna de helft van de deelnemers de voorkeur aan.
- *Geven Nederlanders de voorkeur aan internationale samenwerking?* De eerste drie aanpakken gaan uit van internationale samenwerking voortzetten, om doelen te halen en problemen op te lossen. Samengenomen geeft bijna twee derde van de deelnemers hier de voorkeur aan.

Als Nederland op de huidige manier doorgaat, worden in 2030 niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen bereikt in Nederland. Stel, het is 2030 en niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn gehaald.

Wat vind jij dan het meest belangrijke dat de Nederlandse overheid moet doen?

1

Aanleiding, opzet en respons

- Wat was de aanleiding voor deze raadpleging?
- Hoe zag de raadpleging er globaal uit?
- Wie hebben er meegedaan aan de raadpleging?

Introductie: Aanleiding, opzet en respons

- Om in 2030 een betere wereld te bouwen, zijn de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (oftewel Sustainable Development Goals, SDG's) ontwikkeld. In 2015 hebben alle 193 landen die lid zijn van de Verenigde Naties (VN) de Duurzame Ontwikkelingsdoelen aangenomen, met als doel ze in 2030 te halen. Ook Nederland heeft dit gedaan. Nederlandse overheden, bedrijven en goede doelen werken samen om in het binnenland en in het buitenland deze doelen te bereiken. Maar als Nederland op de huidige manier doorgaat, worden in 2030 niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen bereikt.
- Nederland presenteert iedere vijf jaar een voortgangsrapportage aan de VN. Dit is de Vrijwillige Nationale Rapportage (VNR) waarin landen laten zien hoe ze op weg zijn om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen. Dit rapport wordt opgesteld op basis van input uit de samenleving en de Rijksoverheid. De VNR wordt vervolgens gepresenteerd bij de VN in New York. Nederland is in 2027 aan de beurt. De Nederlandse overheid gebruikt de resultaten van deze raadpleging bij het schrijven van de VNR in 2027. De overheid gebruikt de uitkomsten van deze raadpleging ook voor gesprekken over een mogelijk vervolg op de SDG-agenda, die in 2030 afloopt.
- Deze raadpleging is uitgevoerd door Populytics, in opdracht van de Nederlandse overheid. De raadpleging is opgezet op basis van de Best-Worst-Scaling (BWS)-methode. Voor een korte toelichting op de BWS-methode, zie Figuur 1.1 hiernaast. Zie Figuur 7.1 voor een meer gedetailleerde toelichting.
- In dit rapport staan twee onderzoeksvragen centraal:
 - *Hoe prioriteren Nederlanders de Duurzame Ontwikkelingsdoelen?*
 - *Hoe belangrijk vinden inwoners het dat de overheid werkt aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, nu en na 2030?*
- In totaal hebben **1.279** mensen meegedaan aan deze raadpleging, via een panel. Deze groep levert representatieve uitkomsten op voor de Nederlandse bevolking op de kenmerken leeftijd, gender en opleiding. Deelnemers zijn positief over de raadpleging: ze beoordelen het onderzoek gemiddeld met een rapportcijfer **7,2**.
- Deze raadpleging bestond uit een aantal verschillende onderdelen met vragen. Namelijk:
 1. Vragen over demografische kenmerken
 2. Vragen over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen
 3. Prioriteren van de 24 doelen, aan de hand van de Best-Worst-Scaling-methode
 4. Vraag over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen na 2030
 5. Vragen over de raadpleging

Figuur 1.1. Over de Best-Worst-Scaling-methode (BWS)

De BWS-methode is een experimentele opzet om voorkeuren van deelnemers te achterhalen. De BWS-methode is een wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksmethode waarmee deelnemers prioriteiten aangeven door steeds het belangrijkste en minst belangrijke doel te kiezen uit een reeks opties.

Om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen goed uit te vragen, zijn de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen opgesplitst in 24 subdoelen. Deze zijn uitgevraagd in 24 BWS-keuzetaken. De 24 BWS-keuzetaken zijn bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:

- Alle doelen moeten minimaal één keer met alle andere doelen zijn gecombineerd in één BWS-keuzetaak. Op één onlogische combinatie na.
- Alle doelen moeten even vaak voorkomen.
- Alle doelen moeten op verschillende plekken van de lijst staan.

Iedere deelnemer kreeg 12 van de 24 BWS-keuzetaken, waarbij ze telkens het belangrijkste en minst belangrijke doel uit 6 moesten kiezen. Deze keuzes konden ze toelichten. Over ieder doel konden deelnemers aanvullende informatie lezen over wat het doel inhoudt en de huidige situatie in Nederland.

Doordat deelnemers steeds het meest en minst belangrijke doel kiezen, brengt de BWS-methode voorkeuren van deelnemers in kaart, plus de onderlinge prioritering van de 24 doelen.

In totaal hebben er 1.279 mensen meegedaan aan de raadpleging.

De tabel hiernaast laat de verdeling van de deelnemers in de raadpleging zien, op basis van een aantal sociaal-demografische kenmerken: gender, leeftijd en opleiding.

- In totaal hebben 1.279 Nederlanders deelgenomen aan de raadpleging. Deze mensen hebben deelgenomen via een panel. Er hebben verschillende inwoners meegedaan, al zijn sommige groepen (licht) ondervertegenwoordigd en andere oververtegenwoordigd.
- *Gender.* Wat betreft gender is de verdeling ongeveer gelijk aan die van de Nederlandse bevolking.
- *Leeftijd.* Er hebben relatief weinig jongeren (jonger dan 35 jaar) meegedaan en relatief veel ouderen (65 jaar en ouder). Het aandeel mensen tussen de 35 en 64 is ongeveer gelijk aan de Nederlandse bevolking.
- *Opleiding.* Er is een lichte oververtegenwoordiging van theoretisch opgeleiden en een lichte ondervertegenwoordiging van praktisch opgeleide mensen. Het aandeel mensen met een toegepaste opleiding is ongeveer gelijk aan de Nederlandse bevolking.
- De resultaten zijn herwogen, zodat de uitkomsten representatief zijn voor de Nederlandse bevolking op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding. Zie het hoofdstuk Methodologie voor een verdere toelichting.

Figuur 1.2. Samenstelling van de deelnemers van de raadpleging

	Gemiddelde Nederland *	Panel (n=1.279) **
Gender		
Vrouw	51%	47%
Man	49%	53%
Leeftijd		
Jonger dan 35	27%	19%
35 t/m 64	48%	47%
65 jaar en ouder	25%	34%
Opleiding		
Praktisch	29%	22%
Toegepast	37%	36%
Theoretisch	35%	41%

* Bron: CBS (2024)
** Percentages tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'Zeg ik liever niet'
Let op: de resultaten op deze slide zijn niet herwogen

2

**Kennis over en belang van de
Duurzame Ontwikkelingsdoelen**

- Hoeveel kennis zeggen deelnemers te hebben van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen?
- Hoe belangrijk vinden deelnemers het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland en in andere landen?

Introductie: Kennis over en belang van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

- In dit hoofdstuk wordt behandeld in hoeverre deelnemers kennis zeggen te hebben van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. En hoe belangrijk zij het vinden dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland en in andere landen.
- Hiervoor gebruiken we de antwoorden van deelnemers op een aantal meerkeuzevragen en een open vraag. Figuur 2.1 hiernaast is een screenshot van de vragen zoals deze zijn uitgevraagd in de raadpleging voor dit onderdeel.

In dit hoofdstuk

- Figuur 2.2 - Kennis over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen
- Figuur 2.3 - Het belang van de inzet voor de doelen
- Figuur 2.4 - Motivaties voor de doelen halen in Nederland
- Figuur 2.5 - Motivaties voor de doelen halen in andere landen

In de bijlagen

- Uitkomsten voor deze vragen, uitgesplitst naar kennis over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

Figuur 2.1. Screenshot van vragen uit dit deel van de raadpleging

Over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Deze vragen gaan over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

Hoeveel wist je over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen voordat je startte met dit onderzoek?* (1/5)

☐ Ik wist er heel veel van

☐ Ik wist er veel van

☐ Ik wist er niet veel en niet weinig van

☐ Ik wist er weinig van

☐ Ik wist er heel weinig van

☐ Weet ik niet of zeg ik liever niet

Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland?* (2/5)

☐ Heel belangrijk

☐ Belangrijk

☐ Neutraal

☐ Onbelangrijk

☐ Heel onbelangrijk

☐ Weet ik niet of zeg ik liever niet

Als je wilt, kun je hieronder je antwoord toelichten (3/5)

Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in andere landen? * (4/5)

☐ Heel belangrijk

☐ Belangrijk

☐ Neutraal

☐ Onbelangrijk

☐ Heel onbelangrijk

☐ Weet ik niet of zeg ik liever niet

Als je wilt, kun je hieronder je antwoord toelichten (5/5)

Volgende →

Bijna de helft van de deelnemers zegt weinig te weten over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

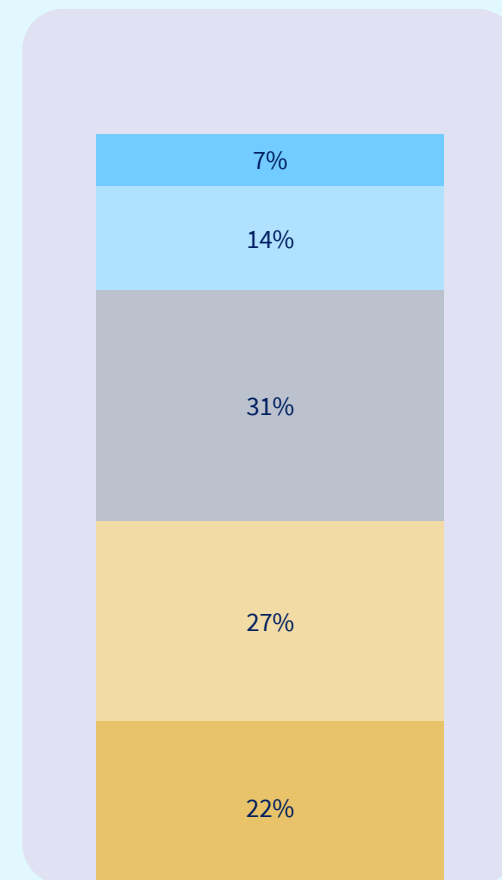
In de raadpleging is aan deelnemers gevraagd: *Hoeveel wist je over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen voordat je startte met dit onderzoek?* Deelnemers konden aangeven dat ze in verschillende mate kennis hadden: (heel) weinig, niet veel en niet weinig en (heel) veel. Figuur 2.2 laat zien hoeveel procent van de deelnemers in bepaalde mate zegt kennis te hebben over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Deze uitkomsten zijn representatief voor Nederland op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding.

- Bijna de helft van de deelnemers geeft aan (heel) weinig te weten over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (49%). Daarnaast geeft nog eens bijna een derde van de deelnemers (31%) aan er niet veel en niet weinig over te weten. 21% zegt (heel) veel te weten over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen voor de start van het onderzoek.

Figuur 2.2. Kennis over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

(n=1.269)

Hoeveel wist je over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen voordat je startte met dit onderzoek?

Heel weinig

Weinig

Niet veel en
niet weinig

Veel

Heel veel

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet', of komt door afronding.

De meeste deelnemers vinden het belangrijk dat de overheid zich inzet om de doelen te halen

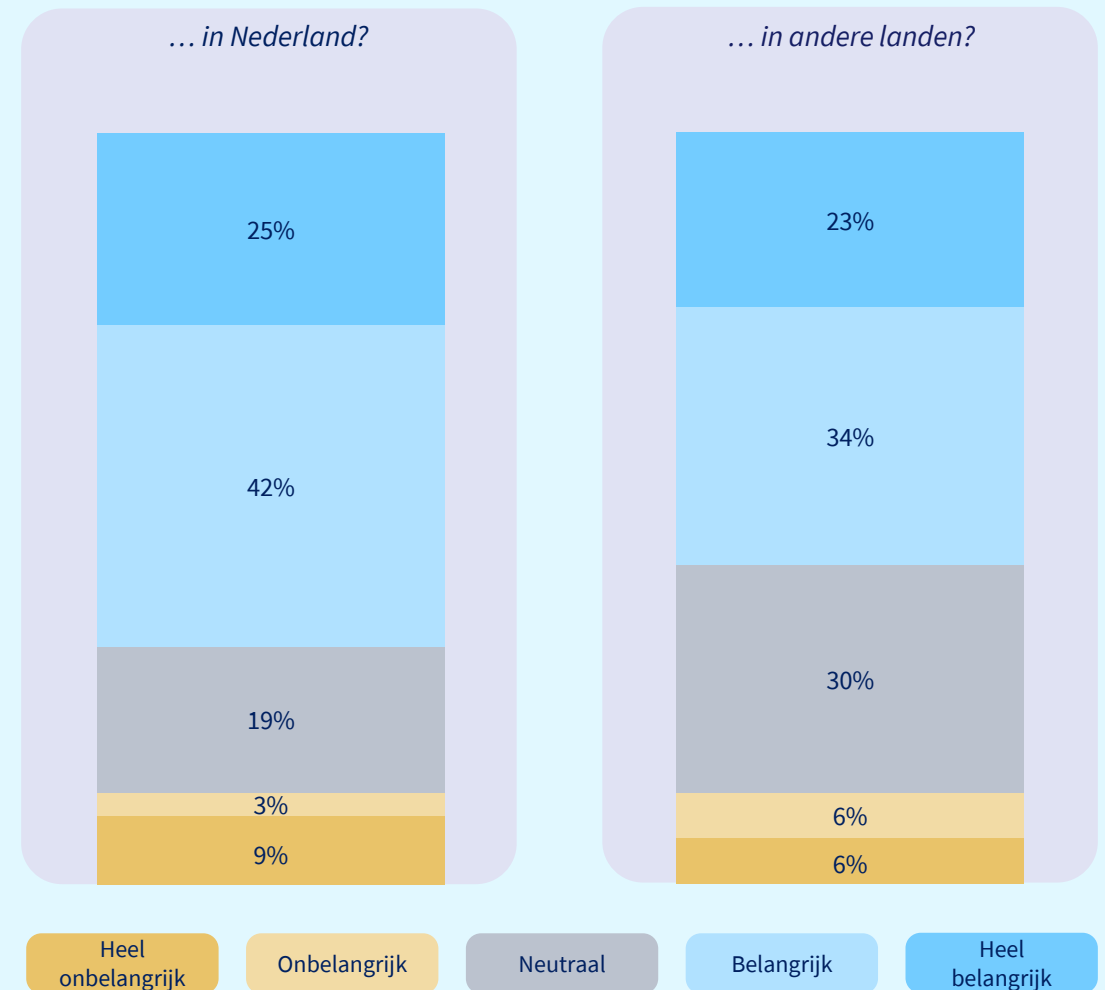
In de raadpleging is aan deelnemers gevraagd: *Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland? En hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in andere landen?* Deelnemers konden aangeven dat ze dit in verschillende mate belangrijk vinden: (heel) belangrijk, neutraal of (heel) onbelangrijk. Figuur 2.3 laat hiervan de resultaten zien. Deze uitkomsten zijn representatief voor Nederland op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding.

- *De doelen halen in Nederland.* Twee derde van de deelnemers (67%) geeft aan het (heel) belangrijk te vinden dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland. Daartegenover staat 12% die aangeeft dit (heel) onbelangrijk te vinden. 19% van de deelnemers staat hier neutraal tegenover.
- *De doelen halen in andere landen.* Meer dan de helft van de deelnemers (57%) vindt het (heel) belangrijk dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in andere landen. 12% vindt dit (heel) onbelangrijk. En bijna een derde van de deelnemers (30%) staat hier neutraal tegenover.
- In de bijlagen staan de uitkomsten op deze vraag uitgesplitst naar kennis over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Daaruit blijkt dat als deelnemers meer kennis hebben over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, zij het vaker (heel) belangrijk vinden dat de Nederlandse overheid zich inzet voor de doelen in Nederland en in andere landen. En ook andersom: deelnemers die minder kennis hebben over de doelen, vinden het vaker (heel) onbelangrijk dat de overheid zich inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Zie Bijlagen 8.1 en 8.2 voor meer informatie.

Figuur 2.3. Het belang van de inzet voor de doelen

(n=1.276)

Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen...

Figuur 2.4. Motivaties voor de doelen halen in Nederland

Na de vraag over hoe belangrijk het is dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland, kregen deelnemers de vraag: *Wil je je antwoord toelichten?* Hier getoond: genoemde onderwerpen per houdingsgroep.

(Heel) onbelangrijk

- Deze deelnemers geven aan dat andere dingen belangrijker zijn dan het halen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Ze willen eerst dat 'de boel op orde is' in Nederland. Hierbij verwijzen ze naar onderwerpen die in de Duurzame Ontwikkelingsdoelen zitten, zoals wonen, maar geven aan te willen dat de focus meer komt te liggen op Nederland.
- Andere deelnemers geven aan te vinden dat het halen van de doelen te veel geld kost of willen geen dingen opgelegd krijgen.

"Eerst alle andere zaken op de rit hebben"

"Eerst even de financiën op orde brengen van ons land en huisvesting"

"Ik vind het opgeklopte onzin die ons miljarden kost"

"Zorg eerst eens dat mensen gewoon kunnen wonen en dat het stroomnet functioneert"

Neutraal

- Deze deelnemers schrijven dat Nederland te veel of te snel wil met de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, of schrijven dat het niet haalbaar is om alle doelen te bereiken.
- Andere deelnemers vinden dat andere dingen in Nederland belangrijker zijn, of dat sommige doelen niet of minder belangrijk zijn.

"Ik denk, overheid zorg eerst maar dat je de zaken in Nederland op orde brengt, zodat er geen mensen meer naar de voedselbank hoeven."

"Nederland hoeft echt niet hierin voorop op te lopen daar moeten we eens mee stoppen."

"Weet niet of alles wel haalbaar is"

"sommige punten zijn belangrijk en andere niet"

(Heel) belangrijk

- De deelnemers die het (heel) belangrijk vinden dat de overheid zich inzet voor het halen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in Nederland, schrijven met name dat ze het belangrijk vinden dat er beleid komt om duurzaamheid te bevorderen.
- Daarnaast schrijven deze deelnemers dat ze het halen van de doelen belangrijk vinden voor de toekomst van Nederland.

"Energie transitie dient zo snel als mogelijk uitgevoerd te worden"

"Wat je afspreekt moet je nakomen, zeker nu je met grote regelmaat ziet wat er qua klimaat allemaal gebeurt"

"nou, om de leefbaarheid in de toekomst veilig te stellen.."

"van groot belang ivm de klimaatverandering"

Figuur 2.5. Motivaties voor de doelen halen in andere landen

Na de vraag over hoe belangrijk het is dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in andere landen, kregen deelnemers de vraag: *Wil je je antwoord toelichten?*
Hier getoond: genoemde onderwerpen per houdingsgroep.

(Heel) onbelangrijk

- De deelnemers die het (heel) onbelangrijk vinden dat de overheid zich inzet voor het halen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in andere landen, schrijven vaak dat ze vinden dat de Nederlandse overheid zich eerst moet richten op het oplossen van problemen in Nederland.
- Verder worden soortgelijke argumenten benoemd als bij deelnemers die het (heel) onbelangrijk vinden dat de doelen in Nederland worden gehaald.

“In eigen land loopt het niet top met alles wat maar binnenkomt er heerst al woning tekort voor onze eigen kids en ouderen die moeite hebben thuis met van alles want thuiszorg kan dit ook niet oplossen en nog veel meer wat erg verdrietig is”

“Eigen land eerst.”

“NEDERLAND DIENT VOORRANG TE KRIJGEN, DE PROBLEMEN ZIJN HIER GROOT GENOEG, HET BUITENLAND ZOEKT HET MAAR UIT”

Neutraal

- Net als de deelnemers die dit (heel) onbelangrijk vinden, schrijven deze deelnemers met name dat ze vinden dat de Nederlandse overheid zich eerst moet richten op het oplossen van problemen in Nederland.
- Ook schrijven deze deelnemers dat ze vinden dat andere landen vooral voor zichzelf moeten zorgen. Het is volgens hen geen taak voor de Nederlandse overheid om problemen in andere landen op te lossen.

“Laat we het eerst in eigen land voor elkaar krijgen. Pas daarna kunnen we verder kijken naar welke landen hierbij ondersteuning nodig hebben.”

“genoeg werk te doen in Nederland”

“andere landen moet zelf hiervoor zorgen”

“Laten ze het maar in Nederland doen”

(Heel) belangrijk

- Deze deelnemers schrijven met name dat ze vinden dat het belangrijk is om samen te werken om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in het buitenland te bereiken. Zij noemen bijvoorbeeld dat Nederland als rijk land die verantwoordelijkheid heeft.
- Een ander vaak voorkomend argument is dat het bereiken van de doelen belangrijk is, maar wel onder voorwaarden. Bijvoorbeeld dat eerst de situatie in Nederland wordt verbeterd.

“Het is heel erg belangrijk. Maar ik vind het ook belangrijk dat het op te brengen is door de hele samenleving”

“Internationale samenwerking is belangrijk, omdat wereldwijde uitdagingen zoals armoede en klimaatverandering gezamenlijke oplossingen vereisen.”

“Als de Nederlandse overheid samenwerkt helpt dat om samen de doelen te behalen”

“Als je het als klein landje alleen doet kom je nergens.”

3

**Prioritering van de Duurzame
Ontwikkelingsdoelen**

- Welke doelen vinden Nederlanders het meest belangrijk en welke het minst belangrijk?
- Welke motivaties geven deelnemers voor het kiezen van een doel als meest en minst belangrijk?

Introductie: Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

- De screenshot hiernaast is een voorbeeld van hoe het inhoudelijke deel van de raadpleging eruitzag voor deelnemers. Dit is de BWS-keuzetaak. Zie figuren 1.1 en 7.1 voor verdere toelichting op hoe de BWS-methode werkt. In het kort: deelnemers moesten in 12 keuzetaken telkens het belangrijkste en minst belangrijke doel uit 6 doelen kiezen. Bij ieder doel konden deelnemers aanvullende informatie lezen.
- Om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen goed uit te vragen, zijn de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen opgesplitst in 24 doelen die zijn uitgevraagd in BWS-keuzetaken. Zie Figuur 3.2 voor een overzicht hiervan. Met uitzondering van een onlogische combinatie, zijn alle doelen minstens één keer met alle andere doelen in een keuzetaak gecombineerd. Op deze manier kan een prioritering gemaakt worden van de 24 doelen.
- Na het kiezen van het belangrijkste en minst belangrijke doel konden deelnemers hun keuzes toelichten. In dit hoofdstuk worden ook motivaties van deelnemers behandeld. Per doel worden de meest voorkomende motivaties besproken voor het kiezen als minst belangrijk en meest belangrijk. Daarbij worden citaten van deelnemers getoond om de bevindingen te illustreren. Om authenticiteit te bewaren, zijn taal- en spelfouten niet geredigeerd.

In dit hoofdstuk

- *Figuur 3.2 - Hoe zijn de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen uitgevraagd?*
- *Figuur 3.3 - Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen*
- *Figuur 3.4 - Prioritering van doelen*
- *Figuur 3.5 tot en met 3.28 - Motivaties*

In de bijlagen

- *Bijlage 8.3 - Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen - naar gender*
- *Bijlage 8.4 - Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen - naar leeftijd*
- *Bijlage 8.5 - Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen - naar opleiding*
- *Bijlage 8.6 - Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen - naar belang van inzet overheid voor doelen in andere landen*
- *Bijlage 8.7 - Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen - naar kennis van de doelen*

Figuur 3.1. De BWS-keuzetaak

In 2030 moet Nederland de Duurzame Ontwikkelingsdoelen halen. Wat vind jij belangrijk?

Vraag 9 van 12

Hieronder staan zes doelen die de overheid in **Nederland** wil halen. Kies het doel waar de overheid volgens jou **het meest aan moet doen**. En kies het doel waar de overheid volgens jou **het minst aan moet doen**.

Klik op een doel voor meer informatie

- > [Zorgen voor landbouw die niet schadelijk is voor het milieu](#)
- > [Zorgen voor goed onderwijs](#)
- > [Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen](#)
- > [Zorgen voor genoeg schoon water](#)
- > [Zorgen voor betaalbare energie die niet schadelijk is voor het milieu](#)
- > [Zorgen voor een betrouwbare overheid](#)

Aan welk van deze doelen moet de overheid volgens jou het meest doen?* (1/4)

Selecteer

Kan je toelichten waarom je vindt dat de overheid het meest moet doen aan dit doel? (2/4)

Aan welk van deze doelen moet de overheid volgens jou het minst doen?* (3/4)

Selecteer

Kan je toelichten waarom je vindt dat de overheid het minst moet doen aan dit doel? (4/4)

Volgende →

Figuur 3.2. Hoe zijn de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen uitgevraagd?

Hoe zijn de 24 subdoelen bepaald?

- Een aantal van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen bestaat uit meerdere onderdelen. Om deze doelen uit te vragen op een manier die begrijpelijk is voor deelnemers, zijn deze opgesplitst. Hierbij is de onderverdeling van het CBS* aangehouden.
- De titels van het CBS zijn aangepast, met als uitgangspunten consistentie en begrijpelijkheid, waarbij de formuleringen zo dicht mogelijk bij de originele doelen zijn gebleven.
- Dikgedrukt: de titels die worden aangehouden in deze rapportage.

SDG nr.	Onderverdeling van CBS	Titel in de keuzetaak
1	Geen armoede	Zorgen dat armoede wordt voorkomen
2	Geen honger	Zorgen voor genoeg goed eten Zorgen voor landbouw die niet schadelijk is voor het milieu
3	Goede gezondheid en welzijn	Zorgen voor goede gezondheidszorg
4	Kwaliteitsonderwijs	Zorgen voor goed onderwijs
5	Gendergelijkheid	Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen
6	Schoon water en sanitair	Zorgen voor genoeg schoon water
7	Betaalbare en duurzame energie	Zorgen voor betaalbare energie die niet schadelijk is voor het milieu
8	Economie en productiefactoren	Zorgen voor een sterke economie
	Arbeid en vrije tijd	Zorgen dat iedereen die dat wil goed werk heeft
	Infrastructuur en mobiliteit	Zorgen voor goede wegen, bruggen en treinsporen
9	Duurzame bedrijvigheid	Zorgen dat bedrijven spullen maken op een manier die niet schadelijk is voor het milieu
	Kennis en innovatie	Zorgen dat er nieuwe producten en diensten worden ontwikkeld
10	Sociale samenhang en ongelijkheid	Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor iedereen
	Financiële houdbaarheid	Zorgen dat de economie in de toekomst blijft groeien
11	Wonen	Zorgen voor genoeg goede en betaalbare woningen
	Leefomgeving	Zorgen dat inwoners veilig en prettig kunnen leven
12	Verantwoorde consumptie en productie	Zorgen voor minder afval en zuinig gebruik van grondstoffen
13	Klimaatactie	Zorgen dat klimaatverandering wordt tegengegaan
14	Leven in het water	Zorgen dat vissen en andere dieren goed kunnen leven in de zee
15	Leven op het land	Zorgen dat dieren en planten die op land leven daar goed kunnen leven
16	Veiligheid en vrede	Zorgen voor vrede en veiligheid
	Instituten	Zorgen voor een betrouwbare overheid
17	Partnerschap	Zorgen voor samenwerking om alle 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen

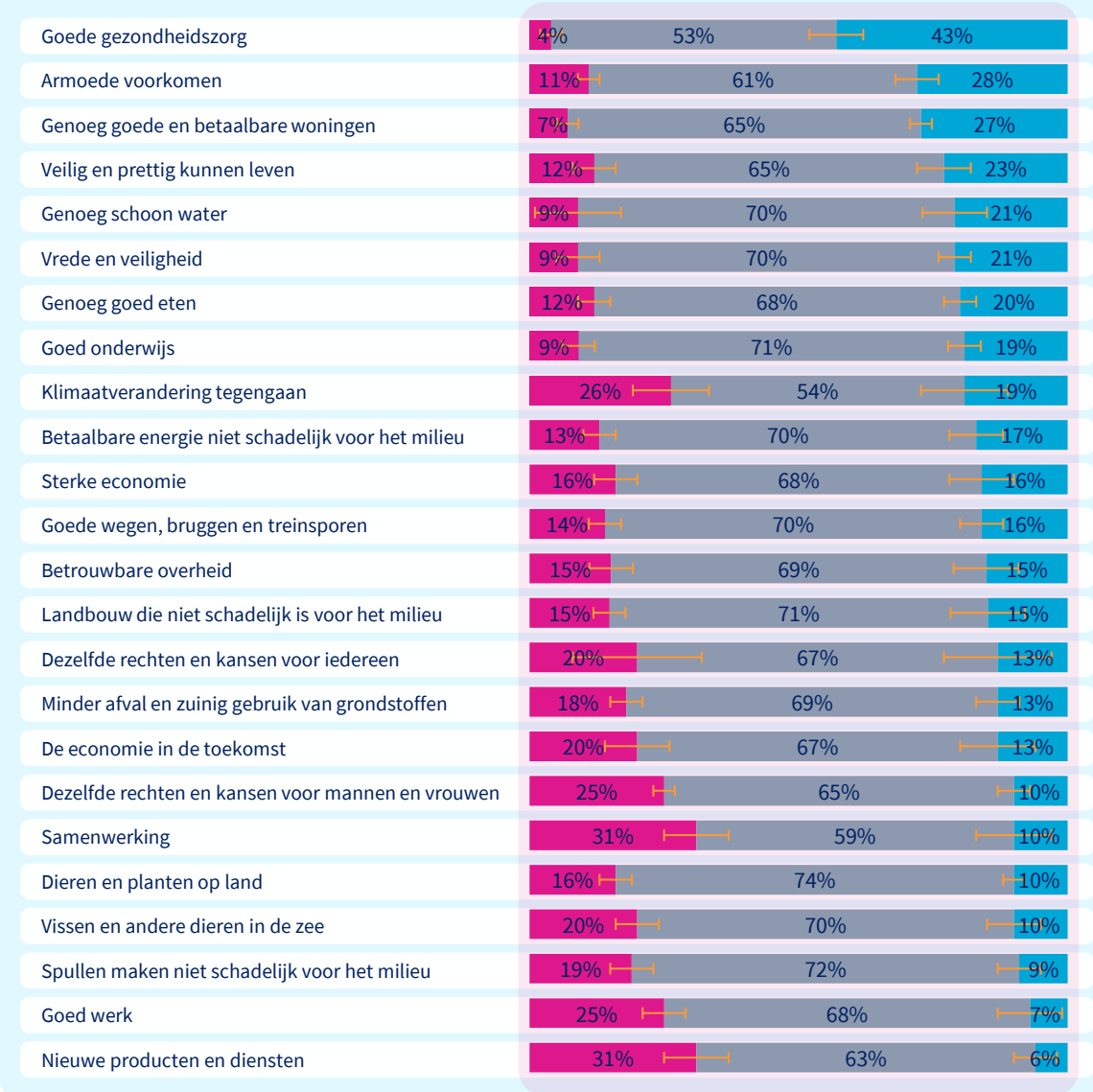

Nederlanders kiezen één doel het vaakst als meest belangrijk

Figuur 3.3 laat zien hoe vaak de 24 doelen worden gekozen als meest belangrijk, als minst belangrijk en hoe vaak ze niet gekozen worden. Deze resultaten zijn representatief voor Nederland op gender, leeftijd en opleiding. Omdat deelnemers per keuzetaak één van de zes doelen moesten kiezen als meest belangrijk en één als minst belangrijk, is 17% het verwachte percentage wanneer alle doelen even vaak worden gekozen. Elke steekproef heeft een bepaalde mate van onzekerheid. De oranje hekjes geven deze onzekerheid aan: hoe vaak zou een doel gekozen worden als meest/minst belangrijk als alle Nederlanders mee zouden doen? Dit bereik is het 95%-betrouwbaarheidsinterval.

- *Goede gezondheidszorg* wordt in bijna de helft van de gevallen (43%) gekozen als meest belangrijk. Het betrouwbaarheidsinterval wijst uit dat als alle Nederlanders mee zouden doen, dit doel in 37% tot 49% van de gevallen als meest belangrijk gekozen zou worden. Dit betrouwbaarheidsinterval overlapt niet met dat van een van de andere doelen. We weten dus met 95% zekerheid dat dit het hoogst geprioriteerde doel zou zijn als alle Nederlanders mee zouden doen. Daarnaast wordt in ongeveer een kwart van de gevallen als meest belangrijk gekozen voor *armoede voorkomen* (28%), *genoeg goede en betaalbare woningen* (27%) en *veilig en prettig kunnen leven* (23%).
- Twee doelen worden in bijna een derde van de gevallen gekozen als minst belangrijk: *nieuwe producten en diensten* (31%) en *samenwerking* (31%). De betrouwbaarheidsintervallen van deze twee doelen overlappen met elkaar en met de betrouwbaarheidsintervallen van de doelen *klimaatverandering tegengaan*, *dezelfde rechten en kansen voor iedereen*, *dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen* en *goed werk*. We weten daarom niet zeker hoe deze zes doelen geprioriteerd zouden worden als alle Nederlanders mee zouden doen.
- Voor bijna alle doelen geldt dat als ze vaker worden gekozen als meest belangrijk, ze minder vaak worden gekozen als minst belangrijk. En vice versa. Voor een aantal doelen geldt deze relatie niet. Dit zijn doelen waar minder consensus over is. Dit is het meest duidelijk bij *klimaatverandering tegengaan*, dat in 26% van de gevallen gekozen wordt als minst belangrijk en in 19% als meest belangrijk.

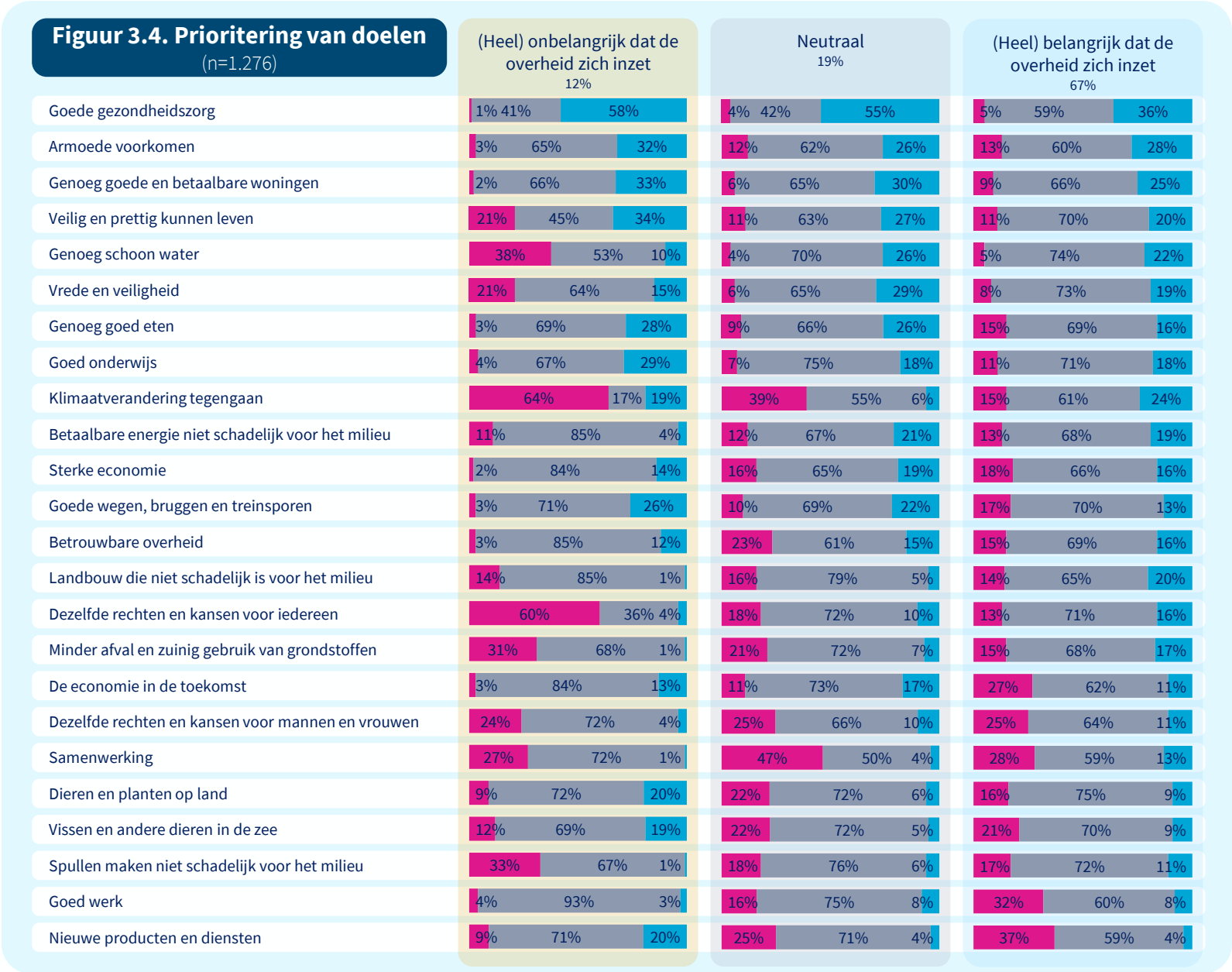
Figuur 3.3. Prioritering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen
(n=1.279)

Uitsplitsing naar hoe belangrijk inzet voor de doelen is

Figuur 3.4 laat zien hoe vaak een doel gekozen wordt, uitgesplitst naar hoe belangrijk deelnemers het vinden dat de overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland. De resultaten zijn representatief voor Nederland op gender, leeftijd en opleiding.

- Deelnemers kiezen dezelfde doelen vaker als meest belangrijk, onafhankelijk van hoe belangrijk ze het vinden dat de overheid zich inzet om de doelen te halen in Nederland. Drie doelen worden door alle groepen het vaakst gekozen als meest belangrijk: *goede gezondheidszorg*, *armoede voorkomen* en *genoeg goede en betaalbare woningen*.
- Deelnemers die het (heel) onbelangrijk vinden dat de overheid zich inzet om de doelen te halen, kiezen daarnaast vaker als meest belangrijk: *veilig en prettig kunnen leven* (34%), *goed onderwijs* (29%), *genoeg goed eten* (28%) en *goede wegen, bruggen en treinsporen* (26%). Twee doelen worden in een meerderheid van de gevallen door deze deelnemers gekozen als minst belangrijk: *klimaatverandering tegengaan* (64%) en *dezelfde rechten en kansen voor iedereen* (60%).
- Deelnemers die het (heel) belangrijk vinden dat de overheid zich inzet, kiezen naast de drie gemeenschappelijke doelen één doel vaker als meest belangrijk: *klimaatverandering tegengaan* (24%). Twee doelen worden in ongeveer een derde van de gevallen door deze groep gekozen als minst belangrijk: *goed werk* (32%) en *nieuwe producten en diensten* (37%).

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor goede gezondheidszorg’

- 43% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. Daarmee is dit het doel dat het vaakst gekozen is als meest belangrijk. 4% kiest dit doel als minst belangrijk. 53% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat de zorg nu niet goed is. Zij schrijven bijvoorbeeld dat de wachtlijsten lang zijn, dat Nederland vergrijsd en dat er te veel bezuinigd is op de zorg. Een ander vaak voorkomend argument is dat goede gezondheid een eerste levensbehoefte is. Goede gezondheidszorg is daarmee heel belangrijk, volgens hen. Deze deelnemers noemen ook vaak dat zij vinden dat iedereen toegang zou moeten hebben tot goede gezondheidszorg. Ook wordt vaak genoemd dat zorg vooral goedkoper moet worden.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, schrijven vooral dat de gezondheidszorg in Nederland nu goed geregeld is. Anderen noemen dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker of urgenter zijn, maar dat het ook moeilijk is om een keuze te maken. Ook schrijven deelnemers dat ze gezondheidszorg geen taak van de overheid vinden, of dat er al veel aan gezondheidszorg wordt gedaan.

Figuur 3.5. Motivaties

Motivaties bij het doel ‘Zorgen dat armoede wordt voorkomen’

- 28% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 11% kiest dit doel als minst belangrijk. 61% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, vinden voornamelijk dat armoede kwalijk is en dat rond kunnen komen belangrijk is. Niet alleen om te voldoen aan eerste levensbehoeften, maar ook om een fijn leven te kunnen hebben. Een ander vaak voorkomend argument is dat als armoede wordt voorkomen, andere problemen ook worden opgelost. En dat armoede voorkomen bijdraagt aan het halen van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Ook schrijven deelnemers dat armoede, juist nu, een groot probleem is in Nederland. Ook wordt genoemd dat armoede niet zou moeten bestaan, al helemaal niet in een welvarend land als Nederland.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, stellen voornamelijk dat het voorkomen van armoede in de eerste plaats een verantwoordelijkheid is van mensen zelf. De overheid heeft hier maar in beperkte mate invloed op. Het is volgens hen onrealistisch dat de overheid armoede (geheel) kan tegengaan.

Figuur 3.6. Motivaties

“Armoede veroorzaakt ook weer onrust en frustratie bij mensen”

“Er is al flink wat armoede in Nederland en dat moet niet erger worden.”

“als er geen armoede meer is gaat alles beter zijn er minder mensen ziek en draait de economie veel beter”

“Iedereen moet geld hebbe”

“Armoede is de wortel van onvrede en alle gevolgen vandien”

“Alles is veel te duur, energie, boodschappen, hierdoor komt er veel armoede zelf met modaal inkomen”

“Iedereen moet zich zelf redden”

“In een land als Nederland mag armoede eigenlijk niet voorkomen...maar het is er wel”

“Iedereen heeft het goed alleen moeten mensen hun prioriteiten anders invullen”

“armoede voorkomen is een negatieve instelling, achter de feiten aanlopen, door motiveren en andere doelstellingen te hebben motiveer je mensen, waardoor zij vanzelf niet in armoede terechtkomen”

“kun je dit echt voorkomen??”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor genoeg goede en betaalbare woningen’

- 27% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 7% kiest dit doel als minst belangrijk. 65% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat er een groot woningtekort is in Nederland. Deze wooncrisis moet volgens hen snel opgelost worden. Andere deelnemers noemen dat wonen een basisrecht is, en iedereen een goede woning zou moeten kunnen hebben. En er zijn deelnemers die noemen dat woningen vooral niet zouden moeten gaan naar mensen die niet uit Nederland komen.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, schrijven vooral dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen voor hen belangrijker zijn. Een ander vaak voorkomend argument is dat woningen niet zouden moeten gaan naar mensen die niet uit Nederland komen. Dat zou volgens hen een groot deel van de wooncrisis oplossen. Een ander vaak terugkerend argument om dit doel te kiezen als minst belangrijk, is dat deelnemers vinden dat er geen (groot) probleem is met woningen, of dat er al genoeg aan de wooncrisis gedaan wordt. Hier vallen ook deelnemers onder die schrijven dat om de wooncrisis te verhelpen er vooral ander beleid moet worden gevoerd op bestaande bouw, in plaats van alleen te focussen op het bouwen van nieuwe woningen.

Figuur 3.7. Motivaties

“Er is een woning tekort. Vindt het belangrijk dat iedereen hier in Nederland een goede betaalbare woning kan krijgen. Dat de wachtlijsten korten moeten.”

“lijkt mij duidelijk, nederlanders moeten altijd voorrang krijgen op een huis”

“Het is is te lastig om een huis te vinden”

“Nederlanders hebben recht op een betaalbare woning.”

“Dit speelt al zo vreselijk lang, tijd voor actie in plaats van onzinnige plannen die niet uitvoerbaar zijn”

“Woningcrisis moet opgelost worden”

“Stop de instroom van gelukzoekers. Woningprobleem opgelost.”

“Niet van levensbelang”

“er zijn al voldoende woningen, er zijn alleen teveel woningen nodig omdat er teveel mensen een woning voor zichzelf willen”

“er zijn woningen genoeg”

“andere dingen belangrijker”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen dat inwoners veilig en prettig kunnen leven’

- 23% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 12% kiest dit doel als minst belangrijk. 65% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, beargumenteren dit door te stellen dat veilig en prettig kunnen leven een eerste levensbehoefte is. Een ander vaak terugkerend argument om dit doel te kiezen als meest belangrijk, is dat deelnemers vinden dat het leven in Nederland steeds minder veilig wordt.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat het de verantwoordelijkheid van mensen zelf is om veilig en prettig te kunnen leven. Een andere vaak voorkomende motivatie is dat deelnemers andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker vinden. Ook schrijven deelnemers dat het leven in Nederland al veilig en prettig is.

Figuur 3.8. Motivaties

“Veiligheid is belangrijk, zonder veiligheid heeft de rest ook geen zin.”

“er wordt niet meer opgetreden en gestraft”

“We voelen ons vaak niet veilig in onze eigen omgeving”

“Dat is toch het belangrijkste?”

“Dit zijn menselijke basisbehoeften zonder dit, kan je die andere zaken niet eens fatsoenlijk doen.”

“Er is veel ellende in de wereld. Ik ben bang voor de wereld waar mijn zonen in opgroeien. Ik zou zo graag meer vrede willen. En er meer samenhang is.”

“wel belangrijk, maar minder dringend”

“de meeste inwoners zullen dit zelf verzorgen”

“NL is al veilig en prettig”

“dat hebben de mensen zelf al in de hand.”

“Laat iedereen maar eens over zichzelf nadenken en dan zelf de keuze te maken hoe je prettig kunt leven”

“Omdat ik vind dat het het minste prioriteit heeft”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor genoeg schoon water’

- 21% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 9% kiest dit doel als minst belangrijk. 70% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, schrijven voornamelijk dat schoon water een eerste levensbehoefte is. Ook schrijven deelnemers dat ze zich zorgen maken over de beschikbaarheid van schoon drinkwater in de toekomst. Een ander vaak terugkerend argument om dit doel te kiezen als meest belangrijk, is dat schoon water belangrijk is voor de natuur.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, beargumenteren dat er al genoeg (schoon) water is in Nederland, nu en in de toekomst. Ook wordt vaak genoemd dat dit doel gehaald zal worden als andere doelen worden gehaald, zoals het tegengaan van klimaatverandering. In deze deelnemersgroep is een ander vaak terugkerend argument dat zorgen voor genoeg schoon water geen taak van (alleen) de overheid is. Ook drinkwaterbedrijven zijn hiervoor verantwoordelijk.

Figuur 3.9. Motivaties

“Clean drinking water is an absolute basic necessity for health and wellbeing.”

“belangrijk voor mens en dier”

“Zonder drinkwater kan niet”

“Eerste levensbehoefte”

“Schoon water is essentieel voor ieders gezondheid en dagelijks leven. Door nu de waterkwaliteit te beschermen, komen ook toekomstige generaties hiervan ten goede.”

“Water in het algemeen is van levensbelang voor mens, dier en natuur. Het voelt voor mij als een soort basis. En schoon drinkwater voorkomt ziektes ook voor mens en dier.”

“Water is van levensbelang. Schoon water is voorwaardelijk voor alle andeee.”

“Er is schoonwater, natuurlijk is het wel belangrijk dat dit ook zo blijft. Wanneer klimaatverandering tegen wordt gegaan, zal er ook meer schoon drink water zijn.”

“Taak voor de waterleiding bedrijven”

“Fabeltje alweer hahahahaha er is genoeg water”

“Omdat we al over voldoende schoon drinkwater beschikken.”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor vrede en veiligheid’

- 21% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 9% kiest dit doel als minst belangrijk. 70% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat vrede en veiligheid basisbehoeften zijn om te kunnen leven en om een fijn en prettig leven te kunnen hebben. Ook wordt regelmatig genoemd dat als vrede en veiligheid gewaarborgd zijn, dit bijdraagt aan het halen van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen. En deelnemers schrijven dat ze zich zorgen maken over dit doel, gezien de toenemende mondiale spanningen. Dat maakt het halen van dit doel voor hen urgenter.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, schrijven met name dat het onrealistisch is te denken dat een klein land als Nederland dit doel kan realiseren. Een ander vaak voorkomend argument van deze deelnemersgroep is dat ze vinden dat Nederland al voldoende veilig is.

Figuur 3.10. Motivaties

“Vrede is zo belangrijk voor een mooi leven en oorlog lost niets op”

“er komt steeds meer haat en ellende in de wereld”

“Een land functioneert beter in vrede”

“Vrede en veiligheid is het belangrijkste op de hele wereld.”

“Vrede en veiligheid zijn de basis van alle maatschappelijke ontwikkeling. Zonder een veilige leefomgeving kunnen burgers niet werken, studeren of genieten van een goed leven. Alle andere zoals landbouw, water en gelijke rechten kunnen alleen worden bereikt als er stabiele veiligheid is, dus dit heeft topprioriteit.”

“dit geeft rust en kansen voor het oplossen van andere problemen”

“Zeker heel belangrijk, maar in hoeverre de overheid van dit kleine landje daar veel aan kan doen wanneer grootmachten als Rusland en Amerika psychopaten aan het roer hebben..”

“Nederland is erg veilig”

“niet haalbaar als land alleen”

“heeft de overhand niet echt zélf in de hand”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor genoeg goed eten’

- 20% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 12% kiest dit doel als minst belangrijk. 68% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat genoeg goed eten een basisbehoefte is. Daarnaast schrijven deze deelnemers dat als mensen genoeg goed eten hebben, dit bijdraagt aan het halen van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, zeggen dat dit geen probleem is omdat er al genoeg goed eten is in Nederland. Een ander vaak terugkerend argument van deze deelnemersgroep is dat het zorgen voor genoeg goed eten geen overheidstaak is. Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor wat ze eten.

Figuur 3.11. Motivaties

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor goed onderwijs’

- 19% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 9% kiest dit doel als minst belangrijk. 71% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, beargumenteren dit door te stellen dat goed onderwijs een belangrijke basis is om later een fijn leven te hebben. Bijvoorbeeld omdat het belangrijke basisvaardigheden meegeeft en de kans vergroot op goed werk en een goed inkomen. Ook schrijven deelnemers dat goed onderwijs belangrijk is voor de Nederlandse economie. Een ander vaak terugkerend argument is dat als er goed onderwijs is, dit bijdraagt aan het halen van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, schrijven regelmatig dat het onderwijs in Nederland al goed is, of goed genoeg. Een andere vaak terugkerende motivatie is dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker zijn.

Figuur 3.12. Motivaties

“dat de kinderen goed kunnen leren”

“Goed onderwijs is de basis voor goed werk en goed inkomen en een fijn leven”

“Met het juiste onderwijs kun je pas verder kijken. Dit is minimale basiskennis die je nodig hebt om juiste keuzes te kunnen maken”

“Essentieel voor de economie, gezondheid, werk, etc.”

“Goed onderwijs geeft een boost aan de ontwikkeling van de samenleving”

“Cruciaal om jeugd goed onderwijs te geven en ze daarmee tools te geven om goed voor zichzelf en anderen en de wereld leren zorgen.”

“vind dit het minst belangrijk”

“Natuurlijk is onderwijs belangrijk, maar de andere doelstellingen zijn net iets belangrijker zeker als het gaat om het bestaan en wonen van mensen”

“Omdat het onderwijssysteem al behoorlijk goed functioneert.”

“Kan gewoon niet beter”

“Onderwijs gaat al de goede kant op”

“denk wel dat het belangrijk is maar andere belangrijker”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen dat klimaatverandering wordt tegengegaan’

- 19% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 26% kiest dit doel als minst belangrijk. 54% kiest dit doel niet. Daarmee is dit doel het minst vaak niet gekozen, samen met goede gezondheidszorg.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, schrijven met name dat het tegengaan van klimaatverandering belangrijk is om een fijn leven (of überhaupt leven) op deze aarde te hebben. Ook schrijven deelnemers dat ze zich zorgen maken over klimaatverandering en de gevolgen als klimaatverandering niet tegengegaan wordt. Andere deelnemers schrijven dat ze vinden dat er nu te weinig wordt gedaan om klimaatverandering tegen te gaan, in Nederland en in andere landen.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, noemen voornamelijk dat klimaatverandering niet bestaat, niet door mensen veroorzaakt wordt of niet erg is. Een ander argument om dit doel te kiezen als minst belangrijk, is dat deelnemers denken dat klimaatverandering niet (meer) kan worden voorkomen, of dat de Nederlandse overheid er maar in zeer beperkte mate invloed op heeft.

Figuur 3.13. Motivaties

“dit is voor het heden en de toekomst”

“we vernietigen onszelf als we zo doorgaan”

“grootste dreiging voor de mens”

“dat is ons bestaan zekerheid”

“we merken 's zomers nu al wat er gebeurt door klimaatverandering, dit gaat alleen maar toenemen, moet een halt toegeroepen worden”

“Het is belangrijk om klimaatverandering tegen te gaan, zodat onze kinderen en kleinkinderen in een gezondere wereld kunnen leven,”

“Is toch niet te stoppen.”

“Kan niet lokaal is een mondiale kwestie”

“na deze periode komt er weer een ijstijd laat de veranderingen gewoon gebeuren mensen hebben zich daar door de eeuwen heen aan aan moeten passen waarom moet het nu gestuurd worden”

“zelfs met het wegsaneren van schiphol en het minimaliseren van de veestapel gaan wij het verschil niet maken”

“De problemen die er zijn zijn zelf gecreëerde papieren problemen, niet wat er daadwerkelijk aan de hand is”

“klimaathype=m.i. zwaar overdreven”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor betaalbare energie die niet schadelijk is voor het milieu’

- 17% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 13% kiest dit doel als minst belangrijk. 70% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat dit doel een eerste levensbehoefte is. Andere deelnemers schrijven dat er ander beleid gevoerd zou moeten worden, met name wat betreft subsidies en/of regelgeving rondom energie. Een ander vaak terugkerend argument is dat het belangrijk is dat energie niet schadelijk is voor het milieu, om klimaatverandering tegen te gaan. Ook schrijven deelnemers dat het belangrijk is dat energie betaalbaar is.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, beargumenteren dit door te stellen dat het voor de Nederlandse overheid niet mogelijk is om te zorgen voor betaalbare energie die niet schadelijk is voor het milieu. Een andere vaak voorkomende motivatie om dit doel te kiezen als minst belangrijk, is dat deelnemers andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker vinden. Ook schrijven deelnemers dat ze vinden dat betaalbare energie die niet schadelijk is voor het milieu niet nodig is.

Figuur 3.14. Motivaties

“Energiecrisis aangrijpen als kans om transitie naar duurzame energie te versnellen en minder afhankelijk van olie en gas, en energierekening verlagen”

“Energie hebben we allen nodig, maar een gezond milieu ook”

“energie is en blijft een hekel punt, nu de juiste regels stellen en de toekomst is van energie verzekerd”

“beetje minder belangrijk, maar eigenlijk moet deze ook”

“Denk dat er al genoeg groene energie is”

“er bestaat geen energie die slecht is voor het milieu”

“energie is een levensbehoefte en het is belangrijk dat die er altijd is zonder dat het slecht is voor het milieu”

“de mens kijkt altijd wat het kost”

“ruwe olie en het gebruik van de stoffen als benzine die daar uit gemaakt worden zijn een verschrikking voor het milieu”

“Minst belangrijk”

“energie opwekken zal altijd schadelijk zijn, al is het bij de bron van productie van het middel of de verwerking van het afval..”

“Ik heb er geen vertrouwen in dat de overheid zorgt dat energie betaalbaar is”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor een sterke economie’

- 16% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 16% kiest dit doel als minst belangrijk. 68% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat een sterke economie belangrijk is voor alle Nederlanders. Een ander vaak terugkerend argument is dat als de economie sterk is, dit bijdraagt aan het halen van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Ook schrijven deelnemers dat ze denken dat een sterke economie zorgt voor minder armoede en/of meer koopkracht.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker zijn. Een ander vaak voorkomend argument is dat de Nederlandse economie al sterk (genoeg) is. Ook schrijven deelnemers dat de economie juist minder sterk zou moeten zijn, onder andere omdat dat beter is voor het klimaat.

Figuur 3.15. Motivaties

“Heeft iedereen gemak van”

“helpt alle andere dingen”

“Dit is de basis van alles”

“Niemand wil in armoede leven”

“Dit zorgt voor meer werkgelegenheid, belastinginkomsten en koopkracht en dus meer capaciteit om andere problemen aan te pakken.”

“Als het goed gaat met de economie dan heeft iedereen het goed”

“De economie is al sterk”

“mag iets minder zijn als de rest goed is”

“Zorg eerst eens dat belangrijker zaken opgelost worden Regerheid.”

“De economie is oke”

“De economie is niet het belangrijkste op deze wereld.”

“Sterke economie is wel belangrijk, maar heel slecht voor het milieu.”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor goede wegen, bruggen en treinsporen’

- 16% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 14% kiest dit doel als minst belangrijk. 70% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat goede wegen, bruggen en treinsporen belangrijk zijn voor de economie. Een ander vaak terugkerend argument is dat er nu geen goede wegen, bruggen en treinsporen zijn, met name omdat er veel achterstallig onderhoud is. Ook schrijven deelnemers dat ze goede wegen, bruggen en treinsporen belangrijk vinden voor bereikbaarheid en mobiliteit in Nederland.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, schrijven met name dat de wegen, bruggen en treinsporen in Nederland al goed (genoeg) zijn. Een ander terugkerend argument om dit doel te kiezen als minst belangrijk, is dat andere doelen belangrijker zijn.

Figuur 3.16. Motivaties

“Achterstallig onderhoud herstellen”

“Is nodig voor een groeiende economie”

“Essentieel voor een goed werkend land.”

“Mobiliteit is de motor van de economie.”

“Om alles bereikbaar te houden”

“Er word nu te veel bezuinigd op deze post”

“dit is al goed in nederland”

“Omdat dit het mees5 ondergeschikt is aan de andere”

“Wij hebben al goede wegen, bruggen en treinsporen. Hier ligt niet de prioriteit.”

“We hebben een van de beste wegen, mag wel wat minder toch. Elke auto heeft vering.”

“Ik vind alle genoemde opties belangrijk, maar als ik er beslist eentje moet kiezen, dan zou het deze zijn.”

“Als er geld over is kan het hieraan besteed worden.”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor een betrouwbare overheid’

- 15% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 15% kiest dit doel als minst belangrijk. 69% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat de (Nederlandse) overheid nu niet voldoende betrouwbaar is. Deelnemers noemen bijvoorbeeld dat de overheid niet voldoende luistert naar inwoners. Een andere vaak terugkerende motivatie om dit doel als meest belangrijk te kiezen, is dat het kwalijk zou zijn als de overheid niet of minder betrouwbaar zou worden. Ook wordt genoemd dat een betrouwbare overheid een voorwaarde is voor het realiseren van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, zeggen in te schatten dat het de overheid niet gaat lukken om betrouwbaar te worden. Of ze vinden juist dat de Nederlandse overheid al voldoende betrouwbaar is. Een andere vaak voorkomende motivatie is dat een betrouwbare overheid vanzelfsprekend zou moeten zijn. Ook schrijven deelnemers andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker te vinden.

Figuur 3.17. Motivaties

“Zonder betrouwbare overheid kun je wel inpakken”

“er is zeer weinig vertrouwen op de politiek / overheid”

“ZE ZIJN NU ONBETROUWBAAR”

“Omdat het nu geen overheid is voor het volk”

“Als je ervan op aan kunt, dan kun je structurele maatregelen nemen die alle andere kunnen ondersteunen”

“Betrouwbare overheid geeft rust en geeft mensen meer het idee dat er juiste beslissingen worden genomen en denk ik daardoor minder onrust”

“de overheid is altijd betrouwbaar”

“Geen prioriteit”

“Een betrouwbare overheid zal er nooit zijn”

“daar mag je toch van uit gaan.....”

“Dit moet vanzelfsprekend zijn!”

“De overheid die zichzelf betrouwbaarder gaat maken...kansloos!”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor landbouw die niet schadelijk is voor het milieu’

- 15% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 15% kiest dit doel als minst belangrijk. 71% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, schrijven met name dat ze vinden dat de landbouw nu (te) schadelijk is voor het milieu. In het verlengde hiervan noemen deelnemers dat minder schadelijke landbouw beter zou zijn voor bijvoorbeeld mensen, dieren en natuur. Andere deelnemers schrijven dat er nu meer problemen zijn in de landbouw, die verholpen moeten worden.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, noemen voornamelijk andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker te vinden. Een ander vaak voorkomend argument is dat het minder schadelijk maken van de landbouw geen overheidstaak is, maar een taak voor boeren. In het verlengde hiervan stellen deelnemers dat boeren met rust gelaten moeten worden. Ook noemen deelnemers dat landbouw niet schadelijk is voor het milieu, of dat dit geen groot probleem is.

Figuur 3.18. Motivaties

“De landbouw gebruikt teveel stoffen die zeer schadelijk voor onze gezondheid is, dat moet echt stoppen.”

“de rem moet op de boeren die de hele boel verzieken en verplicht ruimen”

“De huidige landbouw is een van de belangrijkste aanjagers van de klimaatcrisis die ons bestaan bedreigt”

“er gaat nog teveel mis in de landbouw”

“Eerst zorgen voor onderdak, eten, gezondheidszorg, onderwijs en veiligheid”

“ik zie steeds minder insecten, oorzaak „bestrijdingsmiddelen”

“niet te veel regels voor de boeren”

“Dit kan wel wachten ten opzichte van de andere punten”

“valt weinig aan te veranderen”

“Landbouw is schoonste vd wereld, gun die boeren hun credits”

“laat de boeren leven zoals dat moet, straks hebben we helemaal geen boeren en koeien meer door die bemoeizucht.”

“moeten de boeren zelf doen”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor iedereen’

- 13% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 20% kiest dit doel als minst belangrijk. 67% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat iedereen gelijk zou moeten zijn, omdat dit eerlijk is. Een andere vaak terugkerende motivatie is dat deelnemers vinden dat in Nederland (nog) niet iedereen dezelfde rechten en kansen heeft, wat zij kwalijk vinden. Ook stellen deelnemers dat dezelfde rechten en kansen voor iedereen een basisbehoefte is, met name voor een fijn leven. En deelnemers schrijven dat als iedereen dezelfde rechten en kansen heeft, dit zal bijdragen aan het halen van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, schrijven met name dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker zijn. Of deelnemers schrijven dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun rechten en kansen. Een andere vaak voorkomende motivatie is dat deelnemers vinden dat iedereen al (voldoende) dezelfde rechten en kansen heeft in Nederland. Ook schrijven deelnemers dat het niet mogelijk is voor iedereen om dezelfde rechten en kansen te hebben.

Figuur 3.19. Motivaties

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor minder afval en zuinig gebruik van grondstoffen’

- 13% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 18% kiest dit doel als minst belangrijk. 69% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, beargumenteren dat afval en niet-zuinig gebruik van grondstoffen slecht is voor het milieu en/of klimaatverandering verergert. Een andere vaak terugkerende motivatie is dat deelnemers vinden dat er vooral zuinig met grondstoffen moet worden omgegaan, zodat ze niet opraken. Ook wordt genoemd dat minder afval en zuiniger omgaan met grondstoffen leidt tot een fijner leven (op aarde).
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker zijn. Andere deelnemers schrijven dat het zorgen voor minder afval en zuinig gebruik van grondstoffen een taak is voor mensen zelf, of voor bedrijven. Ook schrijven deelnemers dat ze denken dat het zorgen voor minder afval en zuinig gebruik van grondstoffen niet mogelijk is, of niet gerealiseerd kan worden door de Nederlandse overheid.

Figuur 3.20. Motivaties

“Grondstoffen raken op we moeten er zuinig mee om gaan”

“Grondstoffen worden steeds schaarser en voor mijn gevoel is de prio nog niet voldoende duidelijk bij mensen en de overheid”

“Het verminderen van verspilling van grondstoffen is essentieel voor een duurzamere bedrijfsvoering en een beter klimaat.”

“Hou je niet in de hand.”

“Er zijn belangrijker dingen.”

“Mensen moeten minder afval maken. Langer met producten doen.”

“Dit komt direct het milieu ten goede”

“Improving the reuse of waste and giving it a second life will improve the environment and therefore the quality of life”

“we vernietigen zelf onze planeet met al dat afval.”

“Moeilijk om een keuze te maken. Andere zijn ook belangrijker.”

“Eigen verantwoordelijkheid
Dat moet iedereen doen en niet alleen de overheid”

“Ook belangrijk, maar toch minder dan de andere opties”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen dat de economie in de toekomst blijft groeien’

- 13% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 20% kiest dit doel als minst belangrijk. 67% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat dit doel bijdraagt aan het halen van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen of daarvoor noodzakelijk is. Andere vaak terugkerende argumenten zijn dat dit doel belangrijk is voor de economie en de ontwikkeling van Nederland, voor werkgelegenheid of als basis voor een fijn leven.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, noemen voornamelijk dat de economie niet (nog) meer hoeft te groeien. Bijvoorbeeld omdat verdere groei niet realistisch is. Sommige deelnemers trekken dit nog iets verder, door te stellen dat de economie juist minder of niet verder zou moeten groeien, bijvoorbeeld omdat dit beter is voor het klimaat. Een andere vaak voorkomende motivatie is dat deelnemers andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker vinden. Ook schrijven deelnemers dat ze denken dat de economie sowieso blijft groeien en dat daar geen overheidsingrijpen voor nodig is.

Figuur 3.21. Motivaties

“A good economy improves on the people's wellbeing.”

“Dan behouden we een gezonde economie”

“om veel mensen aan het werk te helpen”

“we moeten vooruit”

“Met de economie verdienen we geld. Zonder geld geen goede”

“Hiermee pak je indirect alle andere direct aan”

“we hebben al een best sterke economie”

“waarom heeft de mens toch niet genoeg? Dus uiteindelijk hoeft dat al wel maar dat groei het klimaat negatief beïnvloed”

“groei-groei-groei- daar komt een keer een einde aan”

“Eerst die andere die voor de mensen zelf zijn dan als laatste de economische groei”

“Geen doel op zich”

“Ik denk dat dit wel een beetje vanzelf gaat.”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen’

- 10% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 25% kiest dit doel als minst belangrijk. 65% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat het kwalijk is dat mannen en vrouwen nu niet dezelfde rechten en kansen hebben. Met name wat betreft salaris. Een ander vaak terugkerend argument is dat iedereen gelijk zou moeten zijn vanuit een eerlijkeheidsprincipe.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, schrijven met name dat ze vinden dat er in Nederland geen (grote) verschillen zijn tussen mannen en vrouwen, of dat dit geen (groot) probleem is. Ook wordt genoemd dat mannen en vrouwen niet dezelfde kansen en rechten zouden moeten hebben. Een andere vaak voorkomende motivatie is dat deelnemers andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker vinden.

Figuur 3.22. Motivaties

“Mag geen verschil in zitten”

“Vrouwen moeten hetzelfde verdienen”

“Omdat dat gewoon hoort”

“gelijkwaardig is heel erg belangrijk.”

“Het verschil is nog steeds te groot. Er mag geen verschil meer zijn.”

“Mannen denken dat ze altijd aan de macht staan en meer moeten verdienen dan vrouwen. Dit moet gelijk getrokken worden.”

“Ook belangrijk, maar ik moet er een kiezen”

“Mannen mogen best meer recht hebben, totaal geen probleem mee.”

“Dat is redelijk geregeld in nl”

“Dit is toch al geen groot probleem in Nederland.”

“minst belangrijk voor mij”

“Mannen en vrouwen worden in het algemeen als gelijkwaardig gezien”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen voor samenwerking om alle 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen’

- 10% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 31% kiest dit doel als minst belangrijk. 59% kiest dit doel niet. Daarmee is dit doel het vaakst gekozen als minst belangrijk, samen met het doel *zorgen dat er nieuwe producten en diensten worden ontwikkeld*.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, schrijven vooral dat samenwerking belangrijk, of zelfs noodzakelijk, is om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen. Daarnaast schrijven deelnemers dat ze het belangrijk vinden dat er aan alle 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen wordt gewerkt en niet slechts aan enkele.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat het halen van specifieke doelen belangrijker is dan de manier waarop dat gebeurt; met of zonder samenwerking. Daarnaast schrijven deelnemers dat het bereiken van alle 17 doelen te hoog gegrepen is, en dat er beter op een paar gefocust kan worden. Er zijn ook deelnemers die noemen dat Nederland zich niet zou moeten inzetten om de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen.

Figuur 3.23. Motivaties

“Want alles is belangrijk niet maar één onderdeel maar allemaal”

“het ontbreekt aan alle vormen van samenwerking”

“zonder samenwerking gaat het niet lukken”

“hiermee wordt in de brede het meest bereikt”

“Samen gaat het makkelijker dan alleen.”

“Alleen samen kunnen we klimaatverandering beheersbaar houden”

“gewoon niet het belangrijkste”

“Het is makkelijker om doelstelling voor doelstelling te halen ipv alles tegelijkertijd”

“Ik vind de andere belangrijker.”

“Liever een paar goed dan 17 half”

“17 zijn er wel erg veel. Eerst de eerste levensbehoeften. Die zijn het belangrijkste. En ik zie heel veel armoede om mij heen. Dat is niet goed en zou voorrang moeten hebben.”

“Natuurlijk moet er ook samengewerkt worden met andere landen maar belangrijker vind ik om Nederland weer een beetje goed te krijgen”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen dat dieren en planten die op land leven daar goed kunnen leven’

- 10% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 16% kiest dit doel als minst belangrijk. 74% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, stellen dat dieren en planten op het land belangrijk zijn, ook voor mensen. Een andere vaak terugkerende motivatie is dat dieren en planten op het land nu niet goed kunnen leven. Deelnemers noemen ook dat dieren en planten belangrijk zijn voor het milieu en de natuur. Zij schrijven dat ze het belangrijk vinden dat specifiek dieren goed kunnen leven.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, noemen voornamelijk dat ze andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker vinden, vooral de doelen die gaan over mensen. Daarnaast schrijven deze deelnemers dat dieren en planten zelf kunnen zorgen voor een goed leven.

Figuur 3.24. Motivaties

“dat is heel belangrijk voor mens, dier en natuur”

“dat is voornaamste voor het leven op de hele wereld.”

“Goed milieu begint bij goed eco systeem Natuur is belangrijk”

“Er is veel dierenleed”

“Omdat het aantal diersoorten toch al ernstig bedreigt is.”

“voor dieren moet altijd goed gezorgd worden”

“Dat is net iets minder nodig”

“Alles is belangrijk maar de andere zaken zijn belangrijker”

“Bescherming van natuur en biodiversiteit is belangrijk, maar onderwerpen zoals zorg, veiligheid en armoedebestrijding hebben een directere invloed op het dagelijks leven van mensen.”

“Dieren kunnen heel goed voor zichzelf zorgen”

“dieren en planten ook belangrijk maar mensen zijn eerste plaats”

“Natuur kan overal groeien”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen dat vissen en andere dieren goed kunnen leven in de zee’

- 10% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 20% kiest dit doel als minst belangrijk. 70% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, schrijven met name dat het belangrijk is voor het bestaan van mensen dat vissen en andere dieren goed kunnen leven. Of dat dit goed is voor het milieu of klimaat. Een andere vaak voorkomende motivatie is dat deelnemers vinden dat vissen en dieren in de zee er recht op hebben om een goed leven te hebben. Ook wordt genoemd dat vissen en andere dieren nu geen goed leven kunnen hebben, met name door vervuiling en klimaatverandering.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, noemen voornamelijk dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker zijn, met name de doelen die gaan over mensen. Een ander vaak terugkerend argument is dat het verbeteren van het leven van vissen en dieren in de zee internationaal geregeld zou moeten worden, omdat Nederland dit doel niet alleen kan halen.

Figuur 3.25. Motivaties

“de zee is erg verontreinigt”

“dit is een must voor een gezond milieu”

“We winnen er niets bij als diersoorten uitsterven”

“Hebben dit voor levensonderhoud nodig”

“wij moeten ervoor zorgen dat het zeeleven geen last heeft van mesnelijk gedrag. Maar ook stoppen met vissen, die beestjes komen gruwelijk aan hun eind”

“de zee schoonhouden is belangrijk voor de biodiversiteit en de mens”

“Nogmaals eerst de mensen een menswaardig bestaan voor iedereen een leven in plaats van nauwelijks overleven !!”

“Nederland is een klein landje wat al heel veel doet om de zee te beschermen, nu eens de beurt aan de meest vervuilende landen”

“Dat is niet alleen de taak van Nederland”

“moet je je wel druk om maken, maar in het lijstje is dat het minst belangrijk”

“Plastic in de zee is niet meer te stoppen”

“Dat komt later wel goed eerst belangrijkere zaken”

Motivaties bij het doel 'Zorgen dat bedrijven spullen maken op een manier die niet schadelijk is voor het milieu'

- 9% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 19% kiest dit doel als minst belangrijk. 72% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat het milieu al te veel schade is toegegaan. Zij vinden het belangrijk voor mensen en het milieu dat bedrijven spullen maken op een manier die niet schadelijk is voor het milieu. Een andere vaak voorkomende motivatie is dat het de taak is van de overheid om beleid te maken dat erop toeziet dat bedrijven spullen maken die minder schadelijk zijn voor het milieu.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker zijn. Een ander vaak terugkerend argument om dit doel te kiezen als minst belangrijk, is dat dit geen overheidstaak is: het is aan bedrijven zelf om ervoor te zorgen dat ze spullen maken op een manier die niet schadelijk is voor het milieu. Ook wordt genoemd dat er al veel wordt gedaan om dit doel te halen.

Figuur 3.26. Motivaties

"Milieu belast met veel te veel rotzooi van fabrieken"

"omdat een gezond milieu voor ieder mens van - letterlijk - levensbelang is"

"Zodat we duurzaam met de planeet omgaan"

"This is very important. Companies must be properly monitored."

"De wereld is al aan het branden"

"we hebben het milieu al meer dan genoeg verpest"

"is ook van belang maar keuzes"

"Hier word al genoeg in geïnvesteerd, kan natuurlijk altijd beter maar wij in Nederland kunnen niet dat verschil maken"

"Daar moeten bedrijven zelf iets aan doen"

"milieu is belangrijk maar nu ff andere dingen eerst"

"Ja ik denk de minste gewoon"

Motivaties bij het doel ‘Zorgen dat iedereen die dat wil goed werk heeft’

- 7% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 25% kiest dit doel als minst belangrijk. 68% kiest dit doel niet.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, zijn voornamelijk van mening dat iedereen die dat kan, zou moeten werken. Dat is volgens hen belangrijk voor een fijn leven van mensen zelf, en goed voor de Nederlandse economie. Deelnemers schrijven dat als iedereen die dat wil goed werk heeft, dit bijdraagt aan het halen van andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen, met name het voorkomen van armoede. Ook vinden deelnemers regelmatig dat er meer banen zouden moeten zijn.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, beargumenteren dit door te stellen dat het vinden van goed werk geen taak is voor de overheid, maar vooral voor mensen zelf. Andere deelnemers noemen dat werk niet altijd ‘goed’ hoeft te zijn. Of dat iedereen moet werken, niet alleen ‘mensen die dat willen’. Een andere vaak voorkomende motivatie om dit doel te kiezen als minst belangrijk, is dat deelnemers vinden dat dit (op dit moment) geen probleem is: iedereen die dat wil, kan werk vinden. Ook schrijven deelnemers dat ze denken dat het niet mogelijk is dat iedereen die dat wil goed werk heeft, of dat de overheid dat niet kan waarborgen.

Figuur 3.27. Motivaties

“Werken is key voor de ontwikkeling”

“die dat wil is nogal vrijblijvend; dit is een morele verplichting..!!”

“Voorkomt armoede”

“meer banen zijn er nodig”

“door goed werkten hebben bijna financieel onafhankelijk”

“DAT IEDEREEN WERKT IS GOED VOOR DE ECONOMIE”

“Dat heeft de overheid niet in de hand”

“Beetje eigen initiatief van de werkzoekende”

“Iedereen kan werken als hij dat wil”

“Iedereen die kan moet gewoon werken alle werk is goed”

“Iedereen die kan werken moet werken”

“Zijn we zelf verantwoordelijk voor”

“Geen taak van de overheid”

Motivaties bij het doel ‘Zorgen dat er nieuwe producten en diensten worden ontwikkeld’

- 6% van de deelnemers kiest dit doel als meest belangrijk. 31% kiest dit doel als minst belangrijk. 63% kiest dit doel niet. Daarmee is dit doel het vaakst gekozen als minst belangrijk, samen met het doel *zorgen voor samenwerking om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen*.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **meest belangrijk**, noemen voornamelijk dat het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten belangrijk is voor de economie, baanzekerheid en bedrijven. Een ander vaak terugkerend argument is dat deelnemers het belangrijk vinden dat Nederland ‘blijft’ en internationaal als innoverend bekend blijft staan. En er zijn deelnemers die noemen dat nieuwe producten en diensten nodig zijn voor het oplossen van problemen, met name wat betreft het milieu.
- Deelnemers die dit doel kiezen als **minst belangrijk**, schrijven vooral dat er al genoeg producten en diensten zijn en dat nieuwe producten en diensten niet nodig zijn. Daarnaast schrijven deelnemers dat het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten geen taak van de overheid is. En deelnemers schrijven dat andere Duurzame Ontwikkelingsdoelen belangrijker zijn. Ook schrijven deelnemers dat het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten al voldoende gebeurt of toch wel zal gebeuren, ook als de overheid hier niet actief aan werkt.

Figuur 3.28. Motivaties

“Dat houdt de economie draaiend”

“Innovatie is belangrijk om als land relevant te blijven.”

“nieuwe producten en diensten zijn essentieel voor de toekomst voor alles: AI, defensie, milieu etc”

“Nodig voor het milieu”

“We moeten mee blijven spelen op het wereldtoneel”

“ontwikkelen van nieuwe producten en diensten is goed voor de werkgelegenheid, dus ook voor de economie”

“is de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven”

“Mensen hebben ten volle de keuze voor producten en diensten. Genoeg is genoeg.”

“Dit gebeurt ook goed zonder tussenkomst van de overheid”

“Kunnen de mensen prima zelf!”

“Lijkt onbelangrijk vergeleken met de rest”

“Waarom moet er steeds iets nieuws komen”

4

Clusteranalyse

- Welke groepen zijn er te onderscheiden die andere keuzes maken?

Introductie: Clusteranalyse

- In dit hoofdstuk worden de resultaten van de Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) behandeld. Figuur 4.1 hiernaast geeft een korte introductie van deze methode.
- De LKCA onderscheidt 5 groepen van deelnemers die vergelijkbare antwoorden geven in de raadpleging. De uitkomsten van de LKCA zeggen iets over welke groepen Nederlanders er zijn en wat hun voorkeuren en zorgen zijn. Op basis van de LKCA kan ook iets worden gezegd over welke doelen door (bijna) alle groepen Nederlanders belangrijk gevonden worden. En er kan iets worden gezegd over welke doelen door bepaalde Nederlanders belangrijker gevonden worden dan door andere.
- In de hieropvolgende figuren staat per cluster uitgeschreven welke keuzes deelnemers maken, welke zorgen ze zich maken en welke sociaal-demografische kenmerken relatief vaak voorkomen.

In dit hoofdstuk

→ Figuur 4.2 - Resultaten LKCA

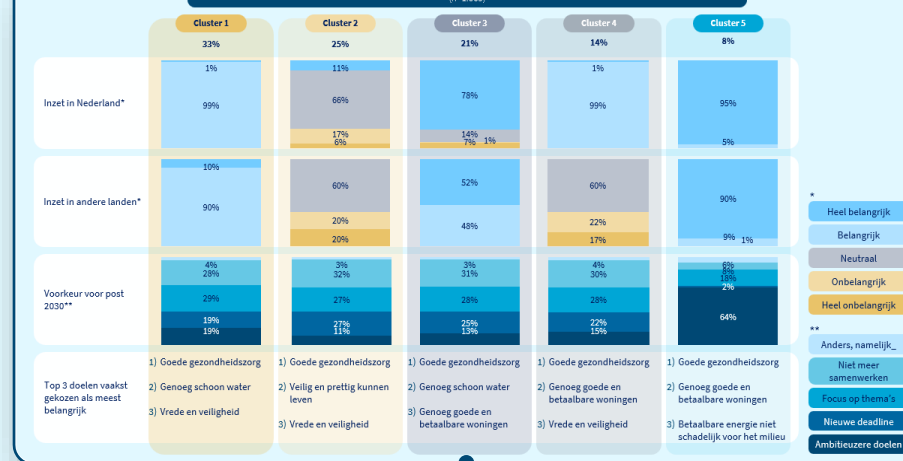
→ Figuur 4.3 tot en met 4.7 - LKCA, cluster 1, 2, 3, 4 en 5

Figuur 4.1. Vooraf: hoe zien de uitkomsten in dit hoofdstuk eruit?

De Latente Klasse Clusteranalyse

- De latente klasse clusteranalyse (LKCA) is een statistische methode die verschillende groepen deelnemers (clusters) zoekt, die vergelijkbare antwoorden geven. De methode kijkt ook of er statistisch significante kenmerken in deze clusters te ontwaren zijn.
- In de LKCA zijn de volgende vragen meegenomen: hoe belangrijk het wordt gevonden dat de Nederlandse overheid zich inzet om de doelen te halen in Nederland en andere landen, wat de voorkeur is voor na 2030 en kennis over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Verder zijn demografische kenmerken meegenomen (gender, leeftijd en opleiding), plus de antwoorden in de BWS-keuzetaken.
- Deze resultaten zijn representatief voor Nederland op gender, leeftijd en opleiding.

Figuur 4.2. Resultaten LKCA
(n=1.069)

De LKCA onderscheidt 5 groepen (clusters)

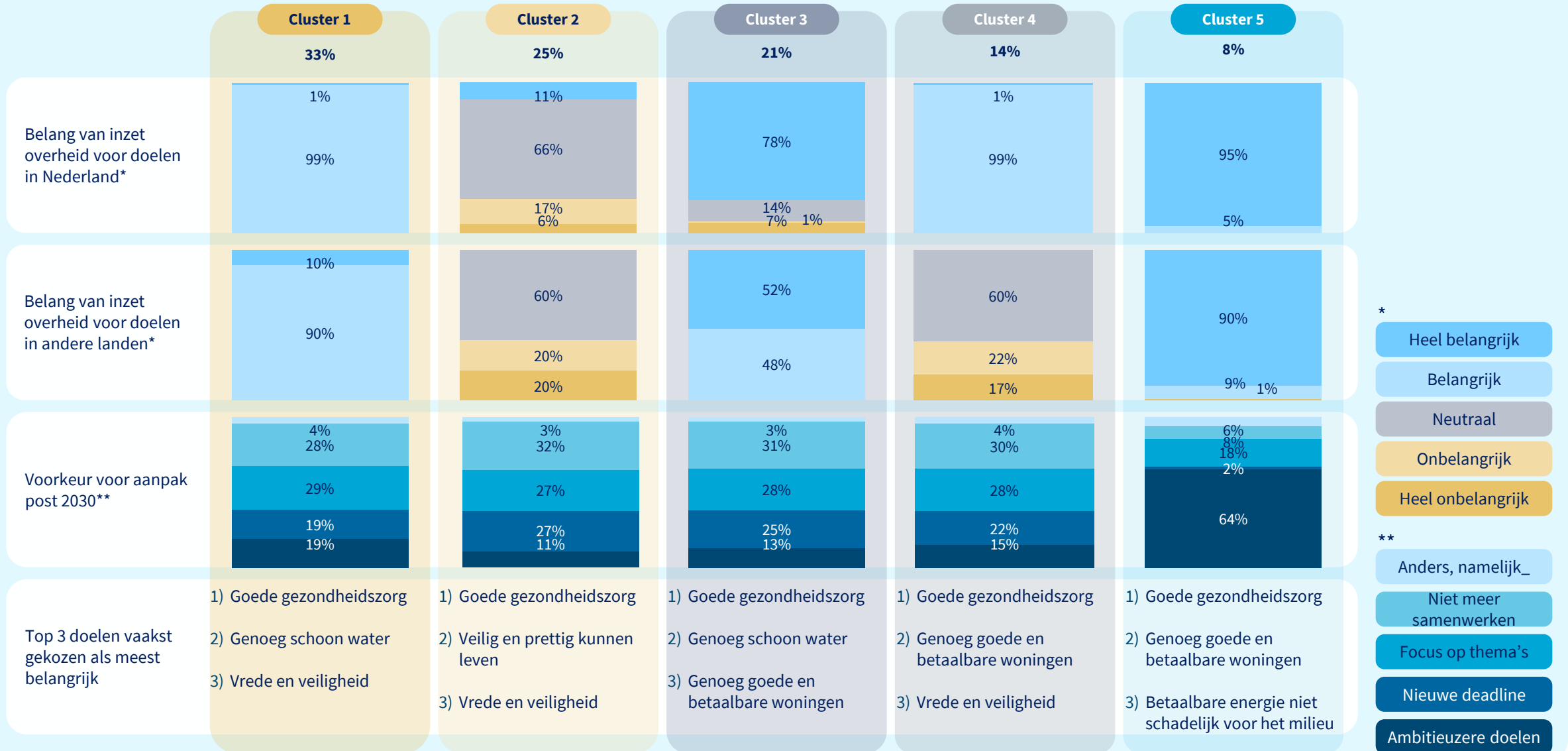
Figuur 4.2 op de volgende pagina laat de uitkomsten van de LKCA zien:

- Cluster 1** (33%): Het is belangrijk dat de overheid zich inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen
- Cluster 2** (25%): Er moet een alternatief komen voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen
- Cluster 3** (21%): Inzet op de Duurzame Ontwikkelingsdoelen is (heel) belangrijk
- Cluster 4** (14%): De Duurzame Ontwikkelingsdoelen moeten vooral in Nederland gehaald worden
- Cluster 5** (8%): Na 2030 moeten er nieuwe, ambitieuzere doelen gesteld worden

Figuur 4.2. Resultaten LKCA

(n=1.069)

Figuur 4.3. LKCA, cluster 1

33% van het totaal (n=364)

Cluster 1

Belang van inzet overheid voor doelen in Nederland*

1%

99%

Belang van inzet overheid voor doelen in andere landen*

10%

90%

Voorkeur voor aanpak post 2030**

4%

28%

29%

19%

19%

Top 3 doelen vaakst gekozen als meest belangrijk

1) Goede gezondheidszorg

2) Genoeg schoon water

3) Vrede en veiligheid

Cluster 1: Het is belangrijk dat de overheid zich inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Keuzes

- Bijna alle deelnemers in deze groep vinden het belangrijk dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland en andere landen.
- Over hoe het na 2030 verder moet, zijn de meningen in deze groep verdeeld. Er is niet één aanpak die voor deze groep duidelijk uitspringt: alle aanpakken worden wel door een deel van deze groep belangrijk gevonden.
- Deelnemers in dit cluster kiezen drie doelen het vaakst als meest belangrijk: *goede gezondheidszorg, genoeg schoon water en vrede en veiligheid*.

Kenmerken

- Deelnemers in dit cluster zijn verdeeld in hoeveel kennis ze hebben over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Ze zeggen vooral niet veel en niet weinig, of weinig kennis te hebben.
- De deelnemers in dit cluster lijken in gender, leeftijd en opleiding op de andere clusters. Er is niet één specifieke groep die meer in dit cluster zit dan in de andere clusters.

*

Heel belangrijk

Belangrijk

Neutraal

Onbelangrijk

Heel onbelangrijk

**

Anders, namelijk_

Niet meer
samenwerken

Focus op thema's

Nieuwe deadline

Ambitieuze doelen

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Figuur 4.4. LKCA, cluster 2

25% van het totaal (n=258)

Cluster 2

Belang van inzet overheid voor doelen in Nederland*

11%

66%

17%

6%

Belang van inzet overheid voor doelen in andere landen*

60%

20%

20%

Voorkeur voor aanpak post 2030**

3%

32%

27%

27%

11%

Top 3 doelen vaakst gekozen als meest belangrijk

1) Goede gezondheidszorg

2) Veilig en prettig kunnen leven

3) Vrede en veiligheid

Cluster 2: Er moet een alternatief komen voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Keuzes

- Deze groep deelnemers geeft vooral aan neutraal te zijn over of de Nederlandse overheid zich inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in Nederland en andere landen. Vaker dan in de andere clusters vinden deelnemers uit dit cluster het onbelangrijk dat de Nederlandse overheid zich inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in Nederland.
- Deelnemers in dit cluster kiezen vaker dan deelnemers in de andere clusters voor twee post-2030-aanpakken: een nieuwe deadline stellen, en niet meer samenwerken. De aanpak om ambitieuzere doelen te stellen, wordt door dit cluster minder vaak gekozen dan door andere clusters.
- Drie doelen worden door dit cluster het vaakst gekozen als meest belangrijk: *goede gezondheidszorg, veilig en prettig kunnen leven en vrede en veiligheid*.

Kenmerken

- De meeste deelnemers uit deze groep hadden weinig of geen kennis van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen voordat ze meededen aan deze raadpleging.
- In dit cluster zitten meer mensen tussen de 35 en 64 jaar oud en mensen met een toegepaste opleiding, dan in de andere clusters. Ook zitten er, in vergelijking met de andere clusters, relatief weinig theoretisch geschoolden in dit cluster.

*

Heel belangrijk

Belangrijk

Neutraal

Onbelangrijk

Heel onbelangrijk

**

Anders, namelijk_

Niet meer
samenwerken

Focus op thema's

Nieuwe deadline

Ambitieuze doelen

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Figuur 4.5. LKCA, cluster 3

21% van het totaal (n=233)

Cluster 3

Belang van inzet overheid voor doelen in Nederland*

78%

14%

7%

1%

Belang van inzet overheid voor doelen in andere landen*

52%

48%

Voorkeur voor aanpak post 2030**

3%

31%

28%

25%

13%

Top 3 doelen vaakst gekozen als meest belangrijk

- 1) Goede gezondheidszorg
- 2) Genoeg schoon water
- 3) Genoeg goede en betaalbare woningen

Cluster 3: Inzet op de Duurzame Ontwikkelingsdoelen is (heel) belangrijk

Keuzes

- Deze groep deelnemers vindt het vooral heel belangrijk dat de overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in het eigen land te halen. De inzet van de Nederlandse overheid voor de doelen in andere landen wordt door bijna alle deelnemers in dit cluster (heel) belangrijk gevonden.
- Voor de periode na 2030 is er geen duidelijke favoriete aanpak vanuit dit cluster. De voorkeuren zijn verspreid over verschillende mogelijkheden. Twee aanpakken worden iets vaker gekozen als meest belangrijk: niet meer samenwerken, en focus op thema's.
- De drie vaakst gekozen doelen van dit cluster zijn *goede gezondheidszorg*, *genoeg schoon water* en *genoeg goede en betaalbare woningen*.

Kenmerken

- Deze groep deelnemers heeft, samen met cluster 5, meer kennis over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen dan de andere clusters.
- In dit cluster zitten, in vergelijking met de andere clusters, relatief veel mensen van 65 jaar en ouder, mannen en mensen met een theoretische opleiding.

*

Heel belangrijk

Belangrijk

Neutraal

Onbelangrijk

Heel onbelangrijk

**

Anders, namelijk_

Niet meer
samenwerken

Focus op thema's

Nieuwe deadline

Ambitieuwere doelen

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Figuur 4.6. LKCA, cluster 4

14% van het totaal (n=136)

Cluster 4

Belang van inzet overheid voor doelen in Nederland*

1%

99%

Belang van inzet overheid voor doelen in andere landen*

60%

22%

17%

Voorkeur voor aanpak post 2030**

4%

30%

28%

22%

15%

Top 3 doelen vaakst gekozen als meest belangrijk

1) Goede gezondheidszorg

2) Genoeg goede en betaalbare woningen

3) Vrede en veiligheid

Cluster 4: De Duurzame Ontwikkelingsdoelen moeten vooral in Nederland gehaald worden

Keuzes

- De deelnemers uit deze groep vinden het bijna unaniem belangrijk dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in eigen land te halen. Over de inzet van de Nederlandse overheid om de doelen te halen in andere landen, zijn deze deelnemers vooral neutraal, of ze vinden het niet belangrijk.
- Over de aanpak na 2030 zijn de meningen in dit cluster verdeeld. Een nieuwe deadline stellen en de doelen loslaten om te kunnen focussen op het verbeteren van de algemene situatie in Nederland en Europa worden beide relatief vaak gekozen. Nieuwe en ambitieuzere doelen stellen wordt weinig gekozen.
- De top drie meest gekozen doelen van dit cluster zijn *goede gezondheidszorg*, *genoeg goede en betaalbare woningen* en *vrede en veiligheid*.

Kenmerken

- Deelnemers in dit cluster lopen uiteen in hun kennis over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. De meeste deelnemers plaatsen hun eigen kennis rond het midden van de schaal: niet veel, maar ook niet weinig kennis.

*

Heel belangrijk

Belangrijk

Neutraal

Onbelangrijk

Heel onbelangrijk

**

Anders, namelijk_

Niet meer
samenwerken

Focus op thema's

Nieuwe deadline

Ambitieuze doelen

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Figuur 4.7. LKCA, cluster 5
8% van het totaal (n=78)

Cluster 5

Belang van inzet overheid voor doelen in Nederland*

95%

5%

Belang van inzet overheid voor doelen in andere landen*

90%

9% 1%

Voorkeur voor aanpak post 2030**

6%

8%

18%

2%

64%

Top 3 doelen vaakst gekozen als meest belangrijk

- 1) Goede gezondheidszorg
- 2) Genoeg goede en betaalbare woningen
- 3) Betaalbare energie niet schadelijk voor het milieu

Cluster 5: Na 2030 moeten er nieuwe, ambitieuzere doelen gesteld worden

Keuzes

- Deze groep deelnemers vindt inzet van de Nederlandse overheid om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in eigen land én in andere landen bijna unaniem heel belangrijk.
- Bij de aanpak voor na 2030 geven relatief veel deelnemers uit deze groep de voorkeur aan het stellen van nieuwe, ambitieuzere doelen. Ook het focussen op specifieke thema's wordt relatief vaak gekozen. En deelnemers uit dit cluster dragen relatief vaak eigen ideeën aan voor een aanpak voor na 2030.
- De top drie meest gekozen doelen van dit cluster zijn *goede gezondheidszorg*, *genoeg goede en betaalbare woningen* en *betaalbare energie die niet schadelijk is voor het milieu*.

Kenmerken

- Samen met cluster 3 heeft deze groep deelnemers de meeste kennis over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.
- In dit cluster zitten relatief veel jongeren en mensen met een theoretische of praktische opleiding.

*

Heel belangrijk

Belangrijk

Neutraal

Onbelangrijk

Heel onbelangrijk

**

Anders, namelijk_

Niet meer
samenwerken

Focus op thema's

Nieuwe deadline

Ambitieuze doelen

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

5

Post 2030

- Aan welke aanpak geven Nederlanders de voorkeur, voor na 2030?
- Waarom vinden ze dat belangrijk?
- Waar mag Nederland trots op zijn, als we in het buitenland vertellen over Nederland?

Introductie: Post 2030

- In dit hoofdstuk wordt behandeld wat deelnemers vinden dat de overheid moet doen als de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in 2030 niet worden gehaald.
- Hiervoor gebruiken we de antwoorden van deelnemers op een meerkeuzevraag en een open vraag. Figuur 5.1 hiernaast is een screenshot van de vragen zoals deze zijn uitgevraagd in de raadpleging voor dit onderdeel.

In dit hoofdstuk

- *Figuur 5.2 - Voorkeuren voor na 2030*
- *Figuur 5.3 - Anders, namelijk_*
- *Figuur 5.4 - Motivaties van deelnemers*
- *Figuur 5.5 - Waar mag Nederland trots op zijn?*

In de bijlagen

- *Uitkomsten voor deze vraag, uitgesplitst naar belang van de inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in Nederland en in andere landen*

Figuur 5.1. Screenshot van vragen uit dit deel van de raadpleging

Wat moet de overheid doen als de Duurzame Ontwikkelingsdoelen niet gehaald worden?

Als Nederland op de huidige manier doorgaat, worden in 2030 niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen bereikt. Stel, het is 2030 en niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn gehaald.

Wat vind jij dan het meest belangrijke dat de Nederlandse overheid moet doen?* (1/3)

- ☐ Ambitieuze doelen: Samen met alle andere landen nieuwe en meer ambitieuze doelen maken.
- ☐ Nieuwe deadline: Samen met alle andere landen proberen de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen, maar met een nieuwe deadline.
- ☐ Focus op thema's: De Duurzame Ontwikkelingsdoelen loslaten en in plaats daarvan met alle andere landen samenwerken op specifieke thema's rondom duurzame ontwikkeling.
- ☐ Niet meer samenwerken: De Duurzame Ontwikkelingsdoelen loslaten en focussen op in het algemeen verbeteren van de situatie in Nederland en Europa.
- ☐ Weet ik niet of zeg ik liever niet
- ☐ Anders, namelijk

Als je wilt, kun je hieronder je antwoord toelichten (2/3)

Waar mag Nederland volgens jou trots op zijn, als we in het buitenland vertellen over Nederland? (3/3)

Volgende →

Voorkeuren voor na 2030 zijn verdeeld

In de raadpleging is aan deelnemers gevraagd wat zij het meest belangrijk vinden dat de Nederlandse overheid moet doen, als de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in 2030 niet zijn gehaald. Er waren hierbij een aantal verschillende voorgestelde aanpakken. Deelnemers konden ook een eigen aanpak aandragen. De figuur hiernaast laat zien hoeveel procent van de deelnemers deze verschillende aanpakken belangrijk vindt. Deze resultaten zijn representatief voor Nederland op gender, leeftijd en opleiding.

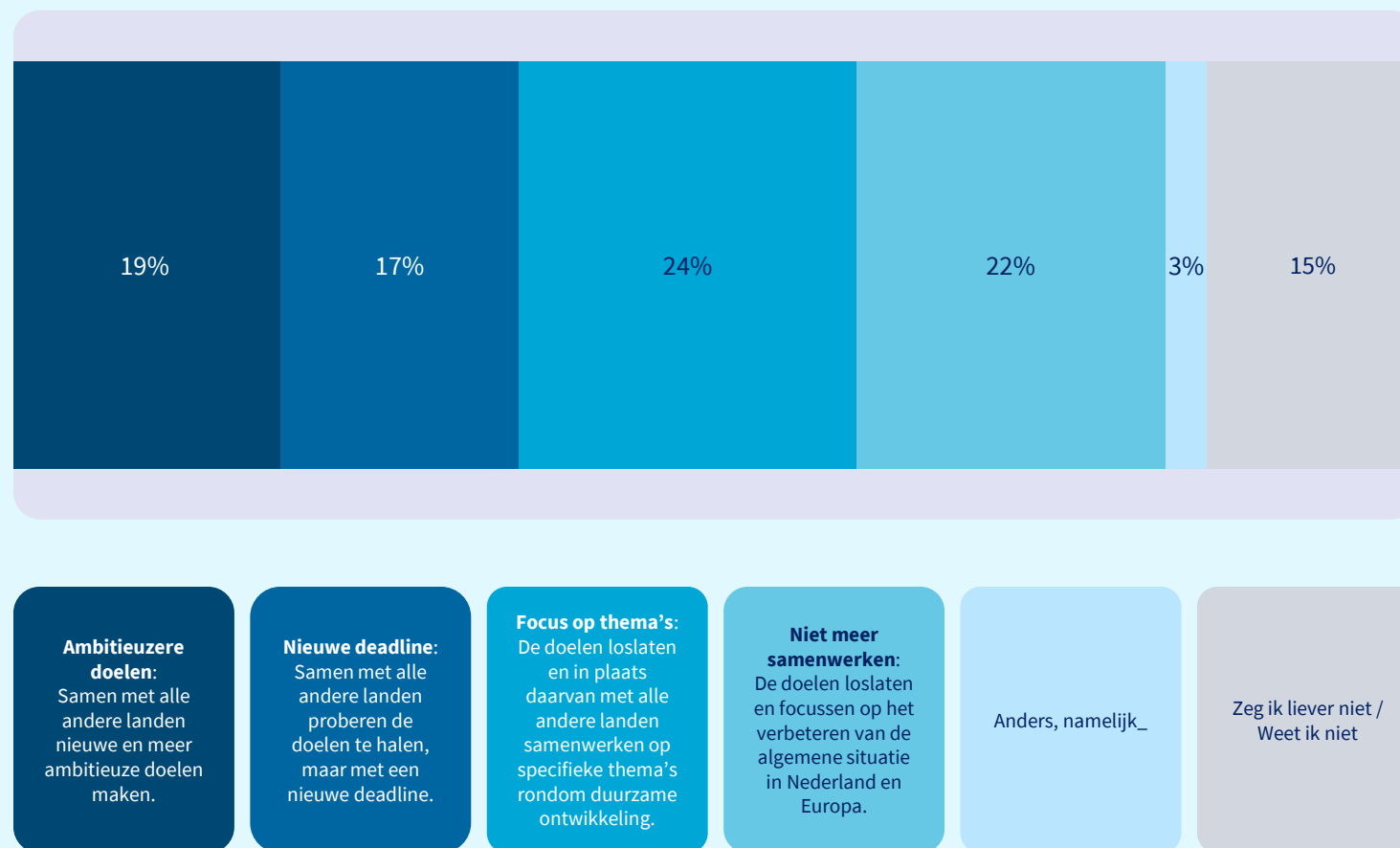
- Twee van de voorgestelde aanpakken gaan uit van het voortzetten van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (*ambitieuze doelen* en *nieuwe deadline*). Samengenomen geeft een derde (36%) van de deelnemers hier de voorkeur aan. Namelijk 19% geeft de voorkeur aan ambitieuze doelen stellen, en 17% geeft de voorkeur aan het stellen van een nieuwe deadline.
- De andere twee voorgestelde aanpakken gaan uit van het loslaten van de doelen (*focus op thema's* of *niet meer samenwerken*). Hier geeft bijna de helft van de deelnemers (46%) de voorkeur aan. Namelijk 24% geeft de voorkeur aan focussen op thema's, en 22% geeft de voorkeur aan niet meer samenwerken.
- Ongeveer één op de zes deelnemers heeft op deze vraag geantwoord *zeg ik liever niet/weet ik niet*. Dit, in combinatie met de vrij gelijkmatige verdeling van voorkeuren over de vier voorgestelde aanpakken, kan erop wijzen dat deelnemers weinig voorkeur hebben voor een aanpak voor na 2030.

Figuur 5.2. Voorkeuren voor na 2030

(n=1.276)

Als Nederland op de huidige manier doorgaat, worden in 2030 niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen bereikt in Nederland. Stel, het is 2030 en niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn gehaald.

Wat vind jij dan het meest belangrijke dat de Nederlandse overheid moet doen?

Figuur 5.3. Anders, namelijk_

Deelnemers die hebben aangegeven “anders, namelijk” bij de vraag over een aanpak voor na 2030. Hier getoond: genoemde onderwerpen met relatieve frequentie.

Vaak voorkomende antwoorden	Frequentie
De overheid moet voor Nederlanders zorgen	★★★
De overheid moet zich op bepaalde doelen richten	★★★
De overheid zou niet moeten proberen om Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen	★★★
De overheid moet niks aan duurzaamheid doen	★★
De overheid moet zorgen dat er minder migranten zijn in of komen naar Nederland	★★
De overheid moet ervoor zorgen dat de Duurzame Ontwikkelingsdoelen wel gehaald worden voor 2030	★★

★ (0 tot 4%) ★★ (5 tot 9%) ★★★ (10% tot 19%) ★★★★ (20% tot 29%) ★★★★★ (30% of meer)
Percentages betreffen het aandeel binnen de groep die een motivatie heeft geschreven/vraag heeft beantwoord.

Deelnemers die kozen voor ‘anders, namelijk’, doen uiteenlopende suggesties

Bij de vraag over een aanpak na 2030 konden deelnemers ook hun eigen aanpak aandragen onder de antwoordcategorie “anders, namelijk_”. 3% van de deelnemers heeft dit gedaan. Figuur 5.3 laat een clustering en frequentie zien van de antwoorden.

- Deelnemers schrijven met name dat ze vinden dat de overheid voor Nederlanders moet zorgen, dat de overheid zich op bepaalde doelen zou moeten richten of dat de overheid zich niet zou moeten inzetten voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

“gewoon stoppen met die krankzinnige duurzaamheid-ziekte”

“Eerst onderwijs, gezondheidszorg en zelfredzaam/basisinkomen, dan zien we wel weer”

“Alles op alles zetten om het doel WEL te halen.”

“Helemaal stoppen met deze onzinnige doelen”

“Woning nood aanpakken voor jongeren punt.”

“eerst eens voor eigen mensen zorgen”

“Niks doen”

“Veiligheid en niet alle vluchtelingen binnenlaten. Nederland moet eerst goed voor de eigen inwoners zorgen en zorgen dat zij het goed hebben voordat we anderen helpen.”

“Niet hun eigen zakken vullen over de ruggen van de burgers”

Figuur 5.4. Motivaties van deelnemers

Na de vraag over wat er moet gebeuren na 2030, kregen deelnemers de vraag: *Wil je je antwoord toelichten?*
Hier getoond: genoemde onderwerpen per voorkeur voor een aanpak.

Ambitieuze doelen (n=206)

- Deze deelnemers schrijven met name dat ze vinden dat het belangrijk is om de doelen te halen en dat hier veel op moet worden ingezet.
- Andere deelnemers schrijven dat het goed is om ambitieus te zijn: er zijn grote problemen die moeten worden opgelost, en daar horen ambitieuze doelen bij.

"Alleen als de hele wereld hier aan meewerkt zal het ook dan een verbetering opleveren die niet te meten is."

"Samen werken om de aarde gezond te maken en gezond te houden"

"je wil wat bereiken of niet??"

Nieuwe deadline (n=241)

- Zij schrijven vooral dat de doelen alsnog gehaald moeten worden, desnoods wat later.
- Een andere vaak terugkerende motivatie is dat deelnemers het belangrijk vinden dat er wordt samengewerkt voor het halen van de doelen.

"Gewoon doorgaan met die 17 doelen hey komt niet op een jaar meer of minder aan. Als ze maar voor het grootste deel gehaald worden en dan voor het kleine deel doorgaan"

"Samenwerken is goed voor oplossingen"

"Er zou best wat meer tijd voor kunnen worden uitgetrokken."

Focus op thema's (n=302)

- Zij schrijven voornamelijk dat ze vinden dat het beter werkt om aan enkele thema's te werken, in plaats van 17.
- Een ander vaak terugkerend argument is dat deelnemers het belangrijk vinden om samen te werken.

"Het zijn sowieso heel veel doelen en als blijkt dat die niet gehaald worden, dan moeten er prioriteiten gesteld worden."

"Er zijn te veel doelen ga stap voor stap"

"Sommige zaken zijn alleen met wereldwijde samenwerking op te lossen"

Niet meer samenwerken (n=303)

- Deze deelnemers schrijven vooral dat Nederland zich zou moeten richten op Nederland en niet op het buitenland.
- Andere deelnemers schrijven dat het (voor Nederland) te moeilijk is om zich in te zetten voor andere landen.

"Nederland moet zich concentreren voor de eigen bevolking als daar goede ideeën uitkomen kunnen die altijd nog in andere landen worden gebruikt"

"Er is in Nederland nog zoveel niet op orde. We kunnen ons beter hierop focussen dan op elders"

"Je hebt toch geen invloed op andere werelddelen"

Figuur 5.5. Waar mag Nederland trots op zijn?

Waar mag Nederland volgens jou trots op zijn, als we in het buitenland vertellen over Nederland? Hier getoond: genoemde onderwerpen met relatieve frequentie.

Vaak voorkomende antwoorden	Frequentie
Niks of weinig	★★★★
Infrastructuur, met name watermanagement	★★★
Welvaart en economie	★★★
Kennis en dingen die we bereiken	★★★
Vrijheid, democratie en vrede	★★★
Culturele aspecten	★★
Landbouw en boeren	★
Zorg	★

★ (0 tot 4%) ★★ (5 tot 9%) ★★★ (10% tot 19%) ★★★★ (20% tot 29%) ★★★★★ (30% of meer)
 Percentages betreffen het aandeel binnen de groep die een motivatie heeft geschreven/vraag heeft beantwoord.

De grootste groep deelnemers schrijft nergens trots op te zijn

Na de vraag over een aanpak na 2030 konden deelnemers aangeven waar zij vinden dat Nederland trots op mag zijn, als we in het buitenland vertellen over Nederland. Figuur 5.5 laat een clustering en frequentie zien van de meest voorkomende antwoorden.

- De grootste groep deelnemers schrijft dat ze nergens trots op zijn. Anderen noemen infrastructuur, welvaart, kennis, vrijheid, culturele aspecten, landbouw en zorg.

6

Over de raadpleging

- Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?
- Welk rapportcijfer geven zij?

Introductie: Over de raadpleging

- In dit hoofdstuk wordt behandeld hoe deelnemers de raadpleging hebben ervaren. Konden ze hun mening kwijt, hebben ze het ervaren als eerlijk en begrijpelijk en vonden ze het onderwerp belangrijk?
- Hiervoor gebruiken we de antwoorden van deelnemers op een aantal meerkeuzevragen. Figuur 6.1 hiernaast is een screenshot van een gedeelte van de vragen zoals deze zijn uitgevraagd in de raadpleging voor dit onderdeel.

In dit hoofdstuk

→ Figuur 6.2 - Vragen over de raadpleging

Figuur 6.1. Vragen over de raadpleging

Vragen over deze raadpleging

Deze vragen gaan over hoe je deze raadpleging hebt ervaren.

Geef aan of je het eens bent met de onderstaande stellingen* (1/4)

	Helemaal mee eens	Mee eens	Neutraal	Mee oneens	Helemaal mee oneens	Weet ik niet/Zeg ik liever niet
☐ Ik kon mijn mening kwijt in deze raadpleging.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Ik vertrouw erop dat dit een eerlijke raadpleging is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Ik vond het een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Ik vond zelf de raadpleging moeilijk te begrijpen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Welk rapportcijfer geef je aan deze raadpleging?* (2/4)

Selecteer

Wat vond je goed aan deze raadpleging? (3/4)

Wat vond je niet goed aan deze raadpleging? (4/4)

Dit was de laatste vraag.

Als je op Volgende klikt, worden jouw antwoorden verstuurd. Je kunt dan niet meer terug.

Volgende →

Deelnemers hebben de raadpleging positief ervaren

Figuur 6.2 laat zien hoe deelnemers antwoordden op verschillende stellingen over de raadpleging. Deze uitkomsten zijn niet representatief.

- 84% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging gemiddeld met het rapportcijfer 7,2.
- De meeste deelnemers (81%) geven aan hun mening kwijt te kunnen in deze raadpleging. 4% geeft aan niet hun mening kwijt te kunnen in deze raadpleging.
- Een meerderheid (82%) van de deelnemers vertrouwt erop dat het een eerlijk onderzoek is. 2% vertrouwt hier niet op.
- Een meerderheid (80%) geeft aan dit een belangrijk onderwerp te vinden om hun mening over te geven. 3% is het hier (helemaal) mee oneens.
- 19% van de deelnemers vindt de raadpleging moeilijk te begrijpen. Daartegenover staat 61% van de deelnemers die de raadpleging niet moeilijk te begrijpen vindt.

“Ik vond de raadpleging duidelijk en overzichtelijk. De vragen waren relevant, makkelijk te begrijpen en gaven mij de mogelijkheid om mijn mening goed te delen.”

“Moeilijke keuzes. Eigenlijk zijn alle doelstellingen belangrijk”

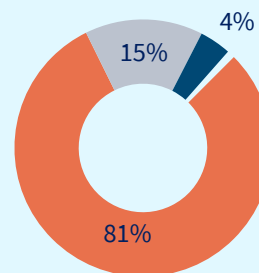
Figuur 6.2. Vragen over de raadpleging

(n=1.278)*

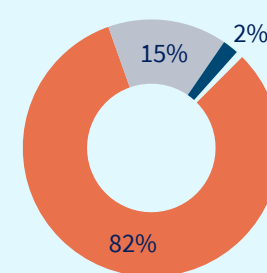
Meest voorkomende rapportcijfer

Ik kon mijn mening kwijt in deze raadpleging*

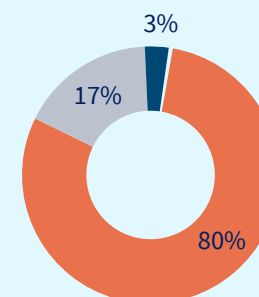
Ik vertrouw erop dat dit een eerlijk onderzoek is*

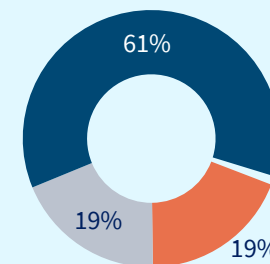
Gemiddeld rapportcijfer

Ik vond het een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven*

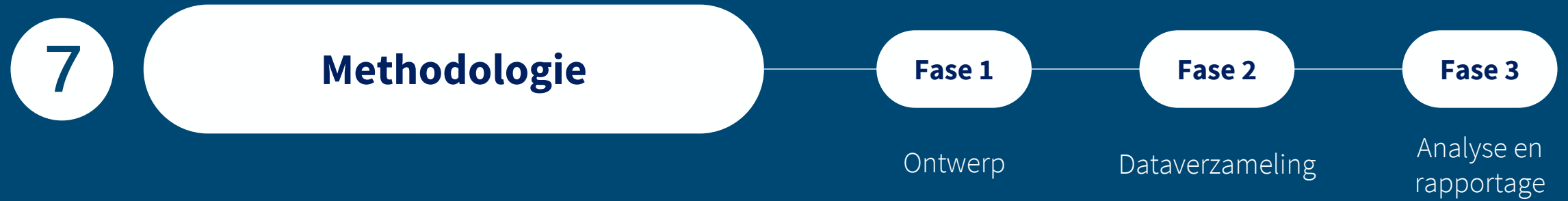
Ik vond deze raadpleging moeilijk te begrijpen*

(Helemaal) mee oneens Neutraal (Helemaal) mee eens

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

De raadpleging is ontworpen op basis van de BWS-methode

- Deze raadpleging bestond uit een aantal Best-Worst-Scaling (BWS)-keuzetaken en vragen over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen nu en na 2030. Zie Figuur 7.1 hiernaast.
- Het ontwerp van de raadpleging is tot stand gekomen op basis van bronnenonderzoek en een ontwerpessie, waarin Populytics samen met stakeholders het ontwerp van de raadpleging heeft vormgegeven. Stakeholders waren onder andere SDG Nederland en medewerkers van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Op basis van de ontwerpessie heeft Populytics de raadpleging verder uitgewerkt. Ook dit was in overleg en samenwerking met de stakeholders die ook bij de ontwerpessie waren.
- Een belangrijk uitgangspunt bij het ontwerpen van een raadpleging is dat de uitkomsten handelingsperspectief moeten bieden: de Nederlandse overheid moet op basis van de uitkomsten weten hoe ze beleid beter kan laten aansluiten bij de behoeften, waarden en zorgen van Nederlanders. De resultaten van deze raadpleging helpen de Nederlandse overheid bij het schrijven van de Vrijwillige Nationale Rapportage voor de Verenigde Naties in 2027. En de resultaten kunnen dienen als input voor gesprekken over hoe de Duurzame Ontwikkelingsdoelen worden voortgezet na 2030.

Figuur 7.1. Wat is Best-Worst-Scaling (BWS)?

De BWS-methode is een experimentele opzet om voorkeuren van deelnemers te achterhalen. De BWS-methode is een wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksmethode waarmee deelnemers prioriteiten aangeven door steeds het belangrijkste en minst belangrijke doel te kiezen uit een reeks opties. De methode wordt wereldwijd toegepast en is gevalideerd door wetenschappers.

Doordat deelnemers steeds de meest en minst belangrijke optie kiezen, brengt de BWS-methode niet alleen voorkeuren in kaart, maar ook de onderlinge prioriteit van de verschillende doelen.

1

Om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen goed uit te vragen, zijn de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen opgesplitst in 24 subdoelen. Deze zijn uitgevraagd in 24 BWS-keuzetaken.

2

De 24 BWS-keuzetaken zijn bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:

- Alle doelen moeten minimaal één keer met alle andere doelen zijn gecombineerd in één BWS-keuzetaak. Er is hierbij één uitzondering van een onlogische combinatie, namelijk *Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen* en *Zorgen voor dezelfde rechten en kansen voor iedereen*.
- Alle doelen moeten even vaak voorkomen.
- Alle doelen moeten op verschillende plekken van de lijst staan.

3

Omdat 24 BWS-keuzetaken te veel zijn voor één raadpleging, is de raadpleging opgesplitst. Eén groep deelnemers kreeg de eerste 12 BWS-keuzetaken en de tweede groep deelnemers kreeg de tweede 12 BWS-keuzetaken. In de analyses zijn deze groepen gecombineerd.

4

Deelnemers kregen 12 keer een BWS-keuzetaak, waarbij ze het meest en minst belangrijke doel uit 6 doelen moesten kiezen. Deze keuzes konden ze toelichten. Over ieder doel konden deelnemers aanvullende informatie lezen over wat het doel inhoudt en de huidige situatie in Nederland.

In dit rapport laten we uitkomsten zien van een panel

- Een kernwaarde van een goed onderzoek naar voorkeuren van mensen is dat de groep mensen die deelneemt een representatieve afspiegeling is van de gehele Nederlandse samenleving. Om dit doel te halen, hebben we het onderzoek met een representatief panel uitgevoerd.
- In totaal hebben 1.279 Nederlanders meegedacht.
- Op basis van hun antwoorden in de raadpleging, kunnen we conclusies trekken die representatief zijn voor de bevolking in Nederland op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding.
- Tussen 28 juli en 10 augustus 2026 konden mensen meedoen aan de raadpleging.

Deelnemers zijn gecontroleerd

Sommige deelnemers zijn begonnen aan de raadpleging, maar hebben het niet volledig afgemaakt. Alle deelnemers die aan alle 12 BWS-keuzetaken hebben meegedaan, zijn meegenomen in deze raadpleging.

We hebben diverse verificatiemethoden gehanteerd om foutieve, incomplete en dubbele deelnames te verwijderen.

We kunnen controleren of deelnemers vaker dan één keer hebben meegedaan via hetzelfde apparaat. Het ging in de meeste gevallen om deelnemers die de eerste keer de raadpleging niet hebben afgemaakt. We hebben de complete deelname bewaard en de incomplete deelname verwijderd. Dit is 10 keer gebeurd.

Deelnemers zijn gecontroleerd op hoe serieus ze de raadpleging hebben ingevuld. Bijvoorbeeld door te kijken naar de invulduur en antwoorden op de vragen. Deelnemers die de raadpleging in minder dan 2 minuten hebben gemaakt, zijn verwijderd. Dit is 25 keer gebeurd. En deelnemers zijn verwijderd als ze meerdere keren dezelfde doelen kozen als meest en minst belangrijk, of als ze duidelijk niet-serieuze antwoorden hebben gegeven op de open vragen. Dit is 88 keer gebeurd.

Figuur 7.2. Multiplicatief wegen

Voor het herwegen gebruiken we de methodiek multiplicatief wegen* (ook wel 'raking' genoemd). Dat gaat in drie stappen:

- 1 We delen deelnemers op in drie groepen voor opleiding (praktisch/toegepast/theoretisch), drie groepen voor leeftijd (tot 35 jaar, 35 t/m 64 jaar en 65 jaar en ouder) en twee groepen voor gender (vrouw en man).
- 2 We vergelijken de verdeling van de deelnemers over deze groepen met de verdeling van de populatie van Nederland.
- 3 We koppelen een wegingsfactor aan elke groep. Deze wegingsfactor zorgt dat de antwoorden van een specifieke groep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze groep zitten.

Om representatieve uitkomsten te kunnen rapporteren hebben we de uitkomsten herwogen

- De deelnemers vormen een steekproef van de Nederlandse bevolking. Wanneer de samenstelling van deze steekproef afwijkt van de bevolking, kunnen de uitkomsten worden herwogen. Hierdoor sluiten de resultaten beter aan bij de Nederlandse bevolking op kenmerken als gender, leeftijd en opleiding. Zie Figuur 7.2 hiernaast.
- De samenstelling van deelnemers aan de raadpleging komt deels, maar niet geheel, overeen met de samenstelling van de Nederlandse bevolking (zie Figuur 1.2, p. 14). We vergelijken de verdeling van deelnemers op basis van gender, leeftijd en opleiding met dezelfde verdeling voor Nederland (CBS, 2024). De Chi²-toets laat zien of deze verdelingen significant van elkaar verschillen. We zien dat de samenstelling van de deelnemers aan de raadpleging significant verschilt van de populatie op de kenmerken leeftijd, gender en opleiding.
- Omdat er een significant verschil is, kunnen we de gegevens herwegen. Het doel hiervan is te zorgen dat de uitkomsten beter aansluiten bij de samenstelling van de Nederlandse bevolking. Herwegen betekent dat we in de analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef en minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn. Daarbij zijn geen gegevens of antwoorden verwijderd. Hierdoor kunnen we op basis van de uitkomsten van de raadpleging representatieve uitspraken doen over Nederland.

Populytics heeft de analyses uitgevoerd en het rapport geschreven

- De basis voor dit rapport is de kwantitatieve analyse van de antwoorden die deelnemers hebben gegeven op de BWS-keuzetaken en de extra vragen.
- Deze kwantitatieve resultaten hebben we aangevuld met kwalitatieve duiding, op basis van de motivaties die deelnemers hebben gegeven. Voor de BWS-keuzetaken zijn 100 motivaties geanalyseerd per doel: 50 motivaties van deelnemers die het doel kozen als meest belangrijk en 50 motivaties van deelnemers die het doel kozen als minst belangrijk. Bij overige open vragen zijn 50 motivaties geanalyseerd per antwoordcategorie. Deze kwalitatieve analyses zijn allemaal handmatig uitgevoerd.
- In dit rapport gebruiken we citaten van deelnemers. We gebruiken citaten om deelnemers letterlijk aan het woord te laten en zo de onderzoeksbevindingen te illustreren. Soms maken deelnemers taalkundige fouten in hun toelichtingen. Het is belangrijk dat citaten authentiek zijn en dus zo min mogelijk bewerkt worden. We maken alleen aanpassingen wanneer de lezer van dit rapport de boodschap anders moeilijk kan begrijpen. Onze uitgangspunten:
 - We geven citaten letterlijk weer.
 - Authenticiteit weegt zwaarder dan netheid. Spel- en typefouten blijven daarom staan. De enige uitzonderingen hierop zijn spel- en typefouten die een citaat moeilijk leesbaar maken. Deze zijn wel aangepast. Dit is één keer voorgekomen.
- Dit rapport is opgesteld door Populytics. Er heeft een feedbackronde plaatsgevonden, waarbij het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft meegelezen op de eerste resultaten en suggesties heeft kunnen doen voor aanvullende analyses. Populytics blijft onafhankelijk in de rapportage en verantwoordelijk voor alle uitkomsten en uitspraken.

Figuur 7.3. Omgang met persoonsgegevens (AVG)

- De vragen in deze raadpleging voldeden allemaal aan de privacywetgeving (Algemene verordening gegevensbescherming, AVG). Omdat de raadpleging anoniem is, zijn de gegevens die we verzamelen geen persoonsgegevens. Dat betekent dat de AVG als uitgangspunt niet van toepassing is. Een anoniem onderzoek mag vragen stellen over leeftijd, gender en opleiding, zonder dat de AVG van toepassing is.
- Ook in een anoniem onderzoek kan de AVG in sommige gevallen toch van toepassing zijn. Bijvoorbeeld als het antwoord op een vraag (of de antwoorden op een combinatie van vragen) herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder. Dan is er sprake van een persoonsgegeven. In dat geval is de AVG van toepassing. Een voorbeeld is vragen naar postcode-4. Er zijn enkele (vaak landelijke) postcode-4-gebieden waarin zich minder dan drie huishoudens bevinden.
- In deze raadpleging is geen gegeven, of combinatie van gegevens, verzameld die herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder in Nederland.
- Elke deelnemer kon verder zelf bepalen welke informatie hij/zij wilde delen. Alle vragen over persoonlijke kenmerken bevatten de antwoordoptie 'Zeg ik liever niet'.
- De gegevens voor deze raadpleging blijven bewaard.

populytics.nl

8

Bijlagen

- Een aantal aanvullende analyses, uitgesplitst naar bijvoorbeeld gender, leeftijd of opleiding.

Bijlage 8.1. Belang van inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in Nederland - Naar kennis

(n=1.269)*

Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland?

Heel belangrijk

15%

12%

21%

26%

25%

Belangrijk

18%

28%

40%

13%

2%

Neutraal

43%

17%

35%

15%

Onbelangrijk

19%

40%

26%

15%

Heel onbelangrijk

14%

77%

8%

2%

Hoeveel wist je over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen voordat je startte met dit onderzoek?

Heel weinig

Weinig

Niet veel en
niet weinig

Veel

Heel veel

Bijlage 8.2. Belang van inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in andere landen - Naar kennis

(n=1.269)*

Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in andere landen?

Heel belangrijk

13%

21%

16%

24%

26%

Belangrijk

16%

21%

46%

14%

3%

Neutraal

27%

40%

25%

8%

Onbelangrijk

36%

17%

35%

12%

Heel onbelangrijk

41%

25%

28%

6%

Hoeveel wist je over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen voordat je startte met dit onderzoek?

Heel weinig

Weinig

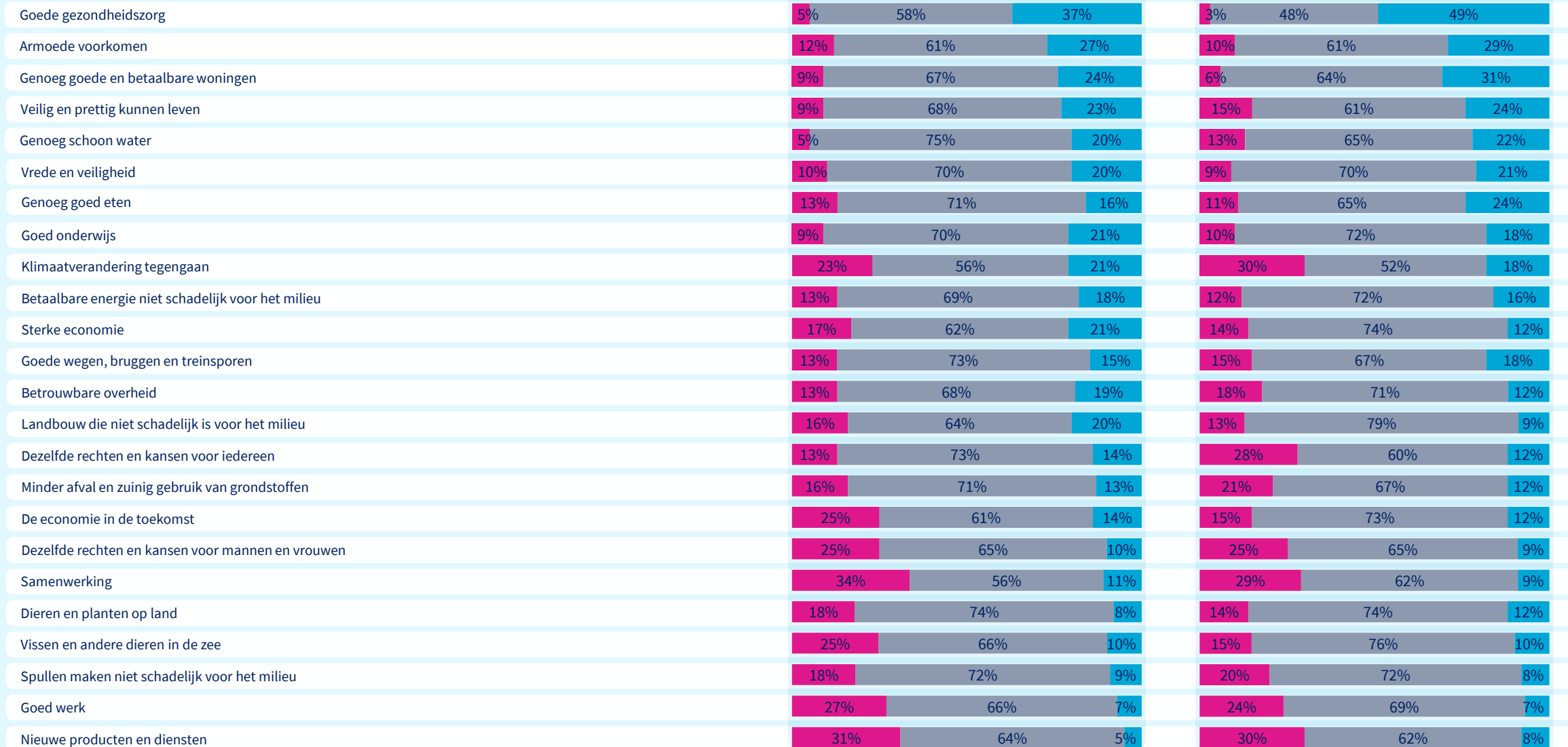
Niet veel en
niet weinig

Veel

Heel veel

Bijlage 8.3. Prioritering - Naar gender (n=1.276)

Bijlage 8.4. Prioritering - Naar leeftijd (n=1.276)

	Jonger dan 35 jaar 19%			35 t/m 64 jaar 47%			65 jaar en ouder 34%		
Goede gezondheidszorg	11%	65%	24%	4%	50%	46%	2%	51%	47%
Armoede voorkomen	10%	63%	27%	10%	58%	32%	13%	62%	25%
Genoeg goede en betaalbare woningen	5%	67%	28%	11%	64%	26%	6%	66%	28%
Veilig en prettig kunnen leven	7%	74%	20%	11%	66%	23%	15%	60%	25%
Genoeg schoon water	8%	74%	18%	5%	73%	22%	13%	66%	21%
Vrede en veiligheid	9%	81%	10%	8%	69%	23%	11%	66%	23%
Genoeg goed eten	21%	62%	18%	9%	70%	21%	12%	69%	20%
Goed onderwijs	19%	66%	14%	10%	72%	18%	5%	72%	23%
Klimaatverandering tegengaan	8%	68%	24%	29%	56%	15%	32%	47%	22%
Betaalbare energie niet schadelijk voor het milieu	17%	67%	17%	14%	69%	17%	10%	73%	17%
Sterke economie	20%	59%	21%	17%	67%	16%	13%	73%	14%
Goede wegen, bruggen en treinsporen	26%	56%	18%	15%	69%	16%	8%	77%	15%
Betrouwbare overheid	8%	72%	19%	19%	67%	14%	15%	71%	15%
Landbouw die niet schadelijk is voor het milieu	17%	66%	17%	16%	67%	17%	12%	76%	12%
Dezelfde rechten en kansen voor iedereen	9%	70%	21%	15%	71%	14%	29%	62%	10%
Minder afval en zuinig gebruik van grondstoffen	20%	55%	25%	17%	74%	10%	19%	71%	11%
De economie in de toekomst	36%	54%	10%	16%	70%	14%	18%	69%	13%
Dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen	22%	65%	13%	25%	65%	10%	26%	66%	9%
Samenwerking	27%	68%	5%	34%	57%	9%	31%	57%	12%
Dieren en planten op land	8%	82%	10%	18%	74%	9%	18%	71%	11%
Vissen en andere dieren in de zee	16%	71%	13%	20%	71%	9%	21%	70%	9%
Spullen maken niet schadelijk voor het milieu	11%	82%	8%	21%	70%	9%	21%	70%	9%
Goed werk	27%	58%	15%	26%	67%	7%	24%	72%	4%
Nieuwe producten en diensten	39%	56%	5%	29%	67%	4%	29%	63%	8%

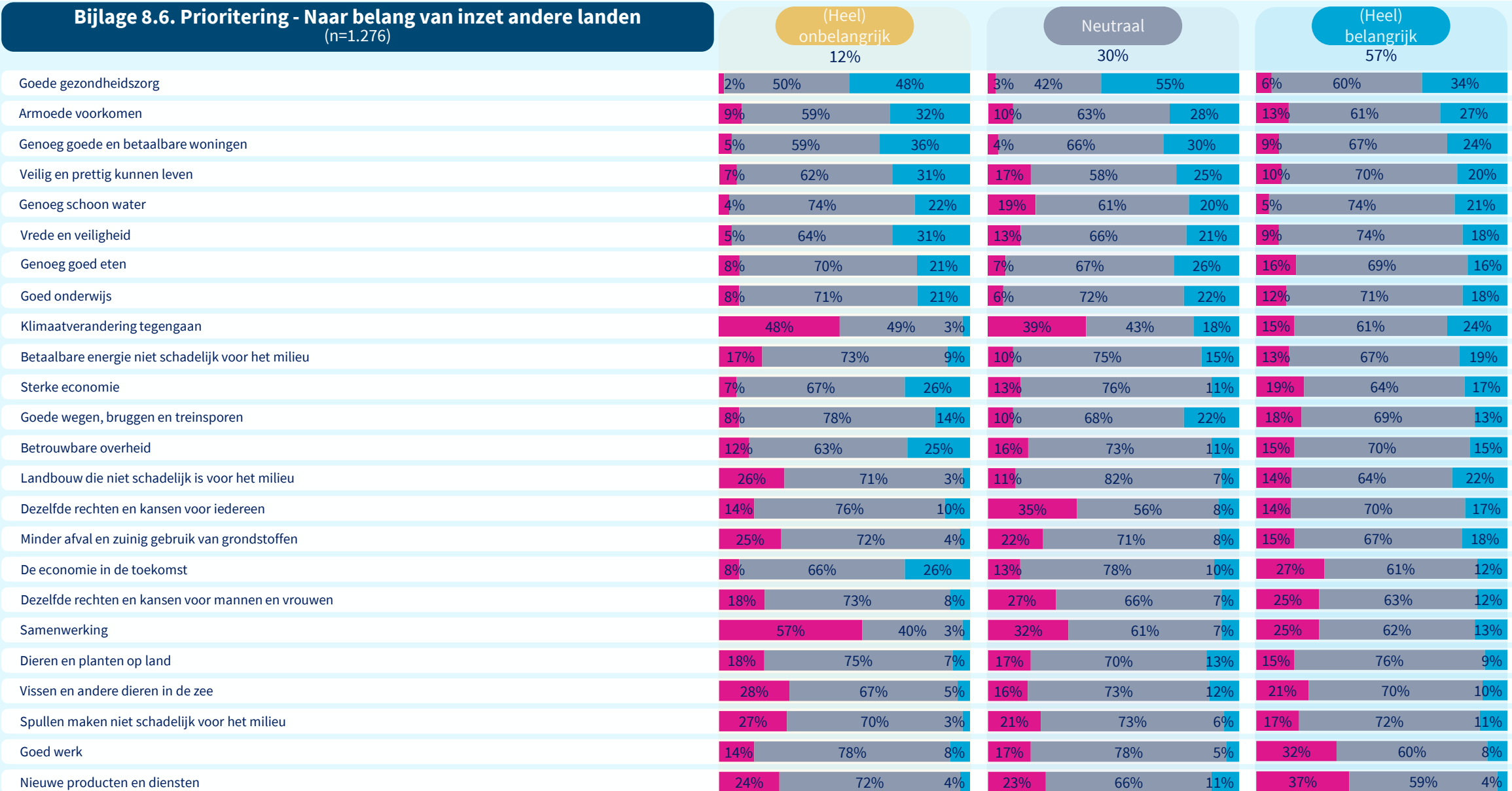

Bijlage 8.5. Prioritering - Naar opleiding (n=1.276)

	Praktisch 22%			Toegepast 36%			Theoretisch 41%		
Goede gezondheidszorg	6%	49%	45%	4%	55%	41%	4%	58%	39%
Armoede voorkomen	10%	57%	34%	14%	60%	26%	17%	64%	20%
Genoeg goede en betaalbare woningen	6%	66%	28%	8%	62%	31%	9%	66%	25%
Veilig en prettig kunnen leven	8%	67%	25%	11%	64%	25%	12%	66%	22%
Genoeg schoon water	7%	70%	23%	4%	72%	25%	6%	71%	24%
Vrede en veiligheid	6%	71%	23%	7%	64%	29%	7%	71%	22%
Genoeg goed eten	11%	69%	31%	11%	71%	18%	16%	68%	16%
Goed onderwijs	14%	70%	17%	9%	74%	18%	7%	67%	25%
Klimaatverandering tegengaan	25%	59%	16%	27%	57%	17%	21%	58%	21%
Betaalbare energie niet schadelijk voor het milieu	17%	66%	17%	12%	68%	19%	12%	69%	20%
Sterke economie	18%	64%	18%	15%	67%	18%	16%	65%	19%
Goede wegen, bruggen en treinsporen	17%	71%	12%	16%	72%	12%	13%	77%	10%
Betrouwbare overheid	17%	66%	17%	17%	66%	17%	17%	69%	15%
Landbouw die niet schadelijk is voor het milieu	20%	70%	10%	17%	72%	11%	15%	70%	16%
Dezelfde rechten en kansen voor iedereen	13%	75%	13%	15%	74%	11%	17%	69%	15%
Minder afval en zuinig gebruik van grondstoffen	19%	71%	11%	16%	73%	11%	16%	71%	13%
De economie in de toekomst	19%	66%	15%	18%	66%	16%	23%	61%	16%
Dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen	21%	67%	12%	25%	66%	10%	25%	66%	10%
Samenwerking	33%	57%	11%	36%	53%	12%	29%	57%	14%
Dieren en planten op land	16%	77%	7%	17%	75%	8%	20%	72%	9%
Vissen en andere dieren in de zee	18%	76%	6%	23%	71%	6%	23%	72%	5%
Spullen maken niet schadelijk voor het milieu	20%	71%	9%	18%	73%	9%	18%	69%	13%
Goed werk	27%	64%	9%	28%	65%	8%	27%	66%	7%
Nieuwe producten en diensten	33%	63%	4%	34%	62%	4%	34%	60%	6%

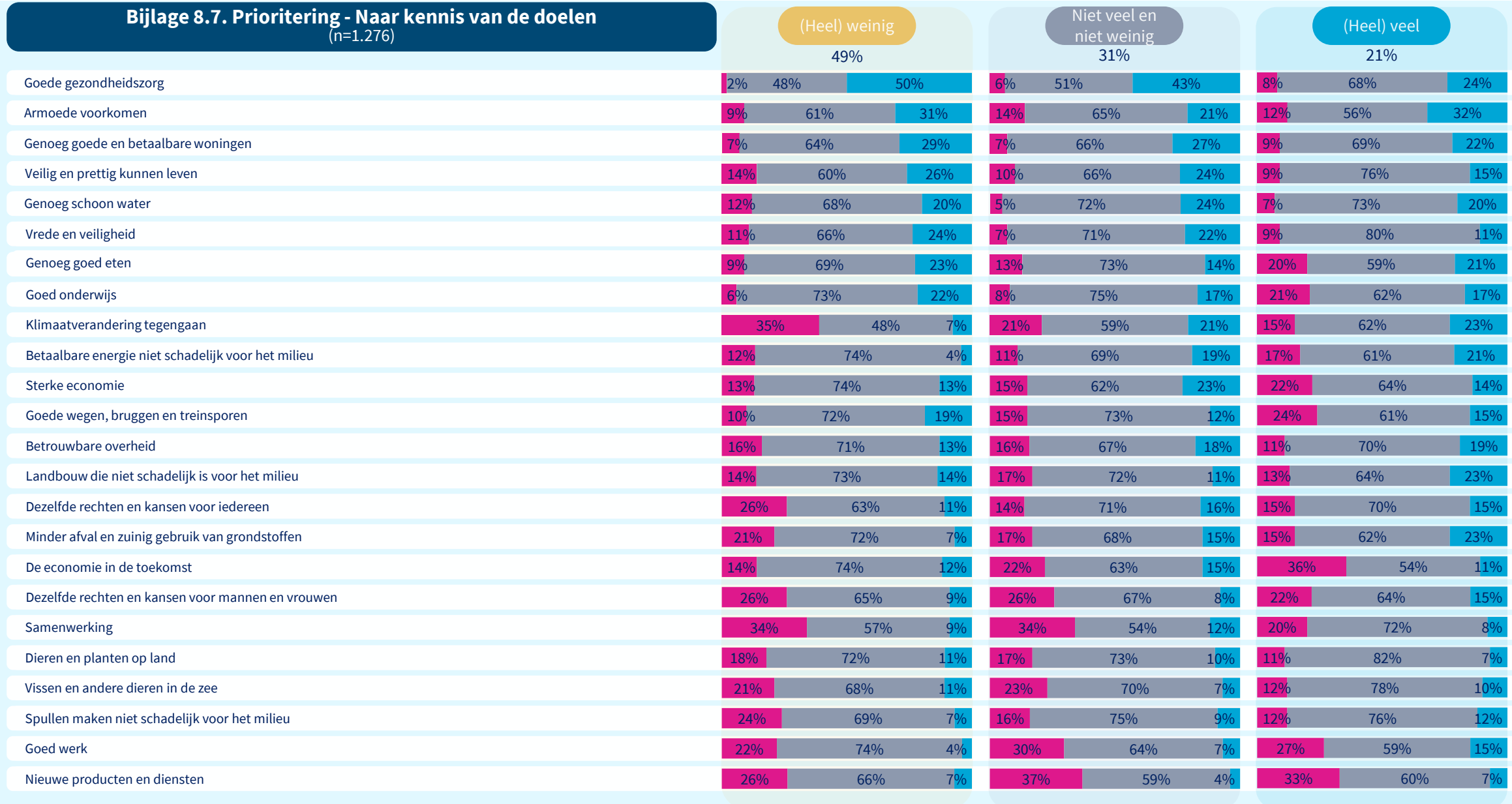

Bijlage 8.6. Prioritering - Naar belang van inzet andere landen (n=1.276)

Bijlage 8.7. Prioritering - Naar kennis van de doelen

(n=1.276)

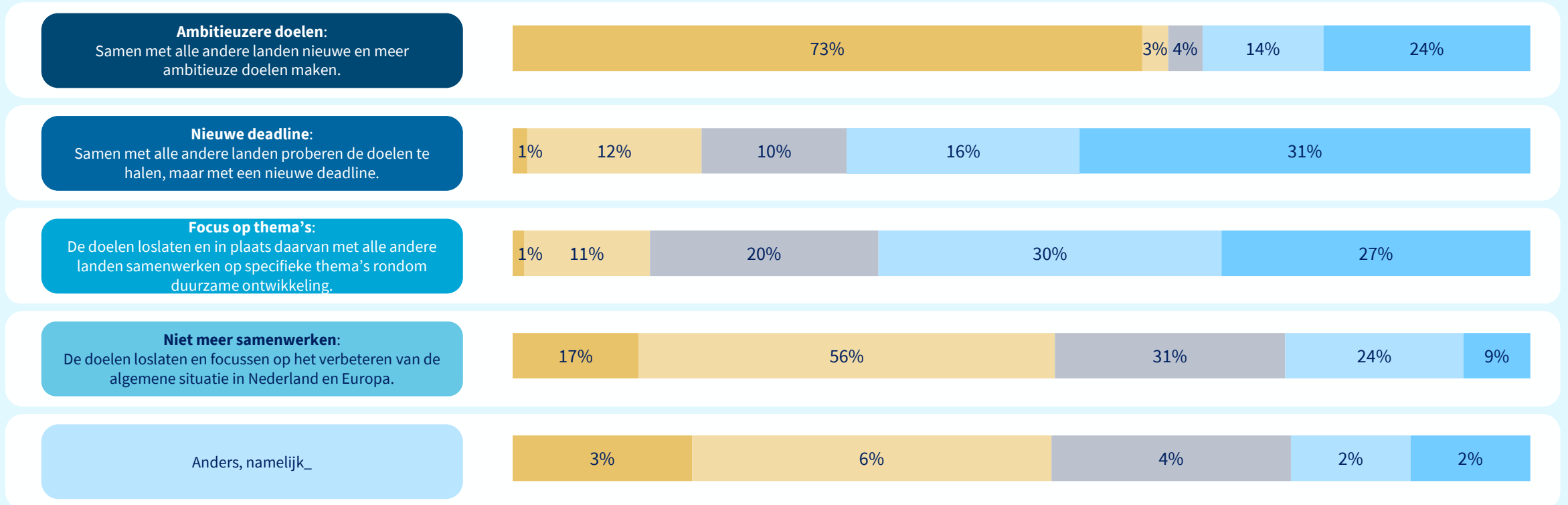

Bijlage 8.8. Voorkeur post 2030 - Naar belang van inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in Nederland

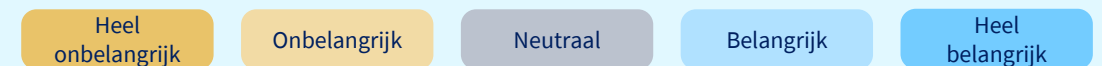
(n=1.274)*

Als Nederland op de huidige manier doorgaat, worden in 2030 niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen bereikt in Nederland. Stel, het is 2030 en niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn gehaald.

Wat vind jij dan het meest belangrijke dat de Nederlandse overheid moet doen?

Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in Nederland?

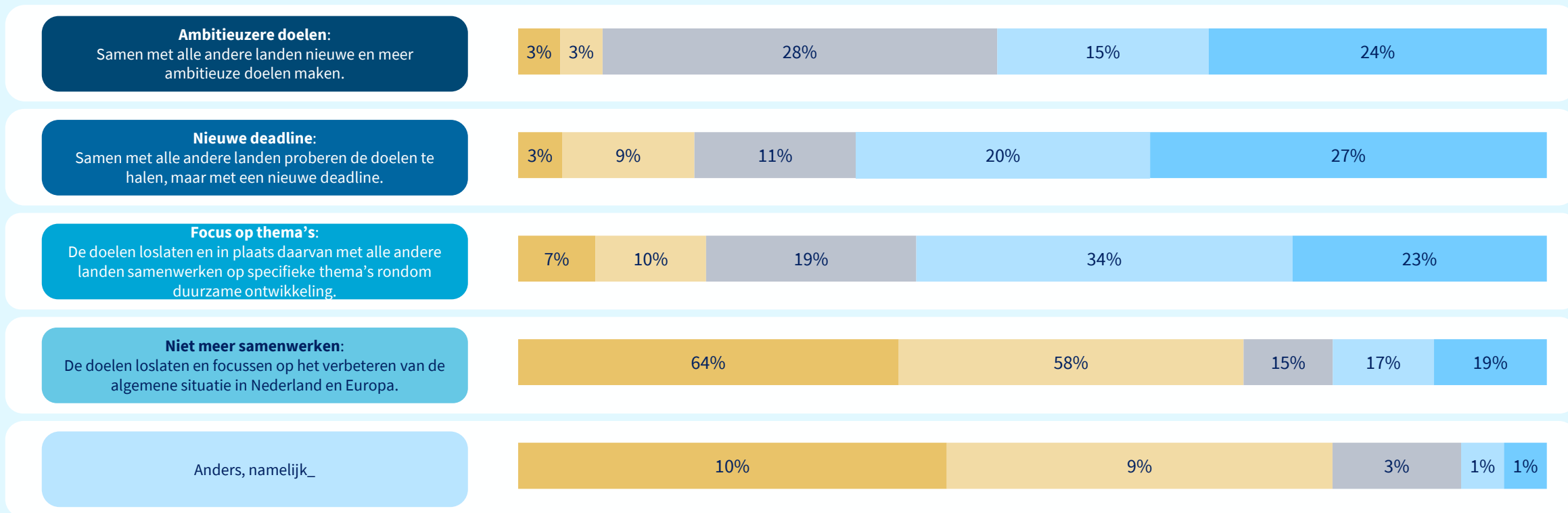

Bijlage 8.9. Voorkeur post 2030 - Naar belang van inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in andere landen

(n=1.274)*

Als Nederland op de huidige manier doorgaat, worden in 2030 niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen bereikt in Nederland. Stel, het is 2030 en niet alle Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn gehaald.

Wat vind jij dan het meest belangrijke dat de Nederlandse overheid moet doen?

Hoe belangrijk vind je het dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te halen in andere landen?

